

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

4 prosinec 2012
75. ročník

Digitálna knižnica

150 let v Kadani

**Registr
poradců MZe**

**Hodnotenie
koní v Šali**

ICOLLE 2012

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

CHrudim – současnost a budoucnost zemědělského vzdělávání str. 12

ICOLLE 2012 str. 8

TVORIVÁ DIELŇA PRE VIDIECKE ŽENY str. 15

NA VÁNOČNÍ STŮL

Z pokladů Národního zemědělského muzea

O výživě národa rozhodovaly především přírodní podmínky. Složení a utváření půdy, zeměpisná šířka, nadmořská výška i podnebí vtiskly nesmazatelnou pečeť stravě určitého kraje. To, jak se ale člověk dokázal těmto přírodním podmínkám přizpůsobit, jak je dovedl zvládnout ve svůj prospěch, je však věcí dlouhodobého vývoje.

O hodování obyčejných lidí se dozvídáme spíše jen díky významným příležitostem, jako byly posvícení, Vánoce, Nový rok nebo Velikonoce. Každý chudák byl vítán a dostal občerstvení. Už tehdy se pekly a podávaly vánočky a koláče. Ve venkovské kuchyni se setkáváme i se skupinou obřadního chleba a placek, které tvoří přechod mezi chlebem a koláči. Jsou to zejména vánoční chleby, připravované z chlebového těsta s droždím nebo z lepší mouky, která byla zadělána mlékem nebo smetanou. Váže se k nim celá řada vánočních zvyků. Do konce 19. století se koláče pekly pouze o větších svátcích a při oslavě důležitých událostí v rodině. Oblíbené bylo těsto plněné povidly nebo mákem, smažené na sádle (koblíhy, boží milosti), připravované hlavně na Nový rok...

O Vánocích lidé krájeli ovoce nejen, aby je jedli, ale aby na něm pozorovali budoucí dobré či zlé věci. Lidová štedrovečerní jídla se lišila podle oblasti, ale byla pestrá a hojná. Mělo jich být devatero. Prvním chodem byly větší oplatky s medem, potom zasmažená polévka, oblíbeným jídlem byl kuba z kroup, starým obřadným pokrmem byla kaše, pak následovaly moučné pokrmy, pečené nebo vařené. Staletou tradici mělo zabíjení prasete.

K Vánocům patřilo také obřadní pití piva. Pilo se na „nový rok“, tedy na zdar úrody, chovu dobytka a lovu ryb, „připíjelo se na mír“, tím se myslely dobré vztahy mezi lidmi. Ryby byly obecně pozdním jídlem, nikoliv však typicky vánočním. Ryby se jedly především v době půstu, a bylo jich tehdy u nás hojně. Ryb i postních dnů bylo hodně, v každém roce 52 pátků a řada dalších postních dní a období.

Réva vinná provází lidstvo od nepaměti. V nálezích před asi 50 miliony let lze doložit 40 různých druhů rév. Orientální národy pěstovaly révu již před tisíci lety. První víno bylo vykvašeno v Číně, kde byly nalezeny 9000 let staré nádoby se zbytky zkvašené hroznové šťávy.

Už před tisíci lety byla známa léčivá a nutriční hodnota plodů révy vinné. Víno představovalo v dávné historii životní mizupřírody. Naši předkové se mírnou konzumací vína chránili před střevními onemocněními, víno užívali při nachlazení, na tlášení bolesti, také jako dezinfekční prostředek na vnější rány. Víno pro osvěžení ředili vodou, k léčebným účelům do něj přidávali byliny, koření, živočišné výměšky, med a jiné příměsi.

Kultura pití vína se měnila od historicky známých nádob z pálené hlíny, dřeva a kovových číší a ž k dnes používanému sklu. Tvar sklenic umocňuje charakter vína – jeho chuť, vůni a délku pití. Teprve esteticky vhodné ztvárnění sklenice umocní náš požitek, dá vyniknout aromatu a barevným nuancím nápoje.

Ve starověku se věřilo, že hlasitým spojením sklenek se odezenou zlí duchové, kteří by se jinak mohli dostat do vína. Ve většině zemí se víno vítá přituknutím, někde se pozvedá sklenka k srdci.

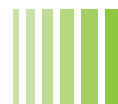
Na zdraví!

Z katalogů k výstavám „Dobré jídlo, dobré pití prodlužuje život“ a „O vínu“

LIŠÍ SE ČEŠTÍ A ŠPANĚLŠTÍ ŽÁCI STŘEDNÍCH ŠKOL?

Tuto otázku jsem si položila při zpracovávání závěrečné práce na Institutu vzdělávání a poradenství ČZU v Praze. A následně jsem se pokusila pomocí dotazníků a rozhovorů porovnat hodnotový žebříček středoškolské mládeže na Střední zahradnické škole v Mělníku (od letošního školního roku Česká zahradnická akademie Mělník) a na škole Colegio Buen Pastor v Seville ve Španělsku.

Ovlivňují kulturní rozdíly, resp. odlišnosti ve výchově, které jsou dány z části kulturou, výrazně hodnotový žebříček nebo na něj mají zanedbatelný vliv? Česká výchova v rodinách je stále považována za konzervativnější, i když se vlivem globalizace, větší míře cestování i zvyšování informovanosti díky internetu rozdíly postupně snižují.

Nezanedbatelný podíl na výchově má samozřejmě pedagogická činnost učitelů a školský systém jako takový. Španělské školství je zaměřeno praktičtěji než to české, snaží se žáky již od útlého věku naučit týmové práci a kooperaci, tento druh školství pak prosazuje i Evropská unie. V tomto směru jsou Češi dosud větší individualisté. Na druhou stranu se v dnešním světě ukazuje i nižší efektivita španělského školství a výchovy, kdy čerství absolventi nedokáží stále účinně komunikovat a spolupracovat, neboť každý prosazuje výrazně svůj názor v duchu moderního způsobu výchovy v rodině. Dále mají problémy opatřit si zásadní a podstatné informace, na základě kterých se lidé v souladu se svým hodnotovým žebříčkem rozhodují.

Průzkum byl proveden přímo mezi 18–20letými žáky během mé pedagogické praxe na mělnické škole a ve Španělsku během praxe diplomní. Na základě faktu, že změny kultury jsou nejpomalejší v oblasti, která se týká hodnot, jsem předpokládala, že získané hodnotové žebříčky budou odrážet dosud zakořeněné kulturní rozdíly. Jde zejména o postoje přejímané od rodičů, kdy jsem vycházela z předpokladu, že zejména rodičovství a tradiční podpora široké rodiny budou představovat vyšší stupně na hodnotovém žebříčku mládeže ve Španělsku. Nabízené hodnoty nebyly zpracovávány podle kategorií – sociální, ekonomické, estetické apod., ale byly brány komplexně. Žáci mimo jiné určovali pořadí hodnot vzhledem k současnosti a poté pořadí hodnot se vztahem k budoucnosti, k jejich plánům do budoucna.

Zatímco oba národy v současné době nejvíce oceňují *podporu rodiny*, studující Španělé na druhou pozici umístili možnost *mít hodně přátel*, pro Čechy je hned po podpoře rodiny důležité jít cestou nejmenšího odporu a *ukončit školu bez velké námahy*. Na nižších stupních v hodnotovém žebříčku českých žáků se umístila přání *mít stálého partnera* a *možnost věnovat se svým zálibám*, zatímco u žáků ve Španělsku převážily spíše hodnoty rodinné – *najít a udržet si stálého partnera* a *mít děti*. Rodičovství je tedy pro ně do budoucna stále poměrně důležité, v dnešní nelehké ekonomické situaci, kdy je mnoho členů

domácnosti bez práce, umožňují pevné příbuzenské vztahy současný stav zvládnout.

Překvapivá jsou poslední místa hodnotového žebříčku vztaženého k budoucnosti. V České republice na ně žáci umístili možnost *vdát se/loženit se*. Zatímco většina touží po partnerovi, instituce manželství není pro současné maturanty významnou hodnotou. Španělé na spodní místa situovali *pestrý společenský život*. Třebaže by se zdálo, že vykazují typicky opačné rysy, do budoucna by se ho mnoho žáků raději vzdalo a důležitější by pro ně bylo dobré pracovní uplatnění. Hodnotový žebříček týkající se plánů do budoucnosti byl v rámci obou zemí překvapivě nevyrovnaný. Vypočtené rozptyly u obou skupin byly tedy poměrně vysoké, protože se žáci buď zaměřili více na rodičovství a s ním spojená přání najít stálého partnera a založit rodinu, nebo naopak dávali přednost kariéře a vzdělání. Úspěchu v zaměstnání poté přiřazovali vyšší hodnotu. Španělé si nejčastěji přejí dosáhnout *úspěchu v zaměstnání*, zatímco Češi přikládají vyšší váhu *vzdělání*. Tento rozdíl lze vysvětlit tím, že již žáci a studenti středních škol jsou si vědomi současných problémů s nezaměstnaností absolventů a jejich špatného postavení na trhu práce.

Absolventi představují na trhu práce specifickou skupinu, která má na jedné straně nedostatek praktických zkušeností a pracovních návyků, na straně druhé je většinou poměrně flexibilní a často je lépe než starší generace vybavena počítačovými a jazykovými dovednostmi. Třetina zaměstnavatelů by jednoznačně dala přednost absolventovi s praxí, někteří ji chápou i jako projev aktivního přístupu k práci, popř. i snahy doplňovat si už během studia teoretické znalosti o praxi. Klíčo-

vou roli pak hraje celkový dojem při přijímacím pohovoru a osobnostní předpoklady a kvality uchazeče. Důležitá je rovněž ochota učit se, zapracovat se, případně se přizpůsobit požadavkům firmy.

Pro výzkum byly záměrně vybrány Česká republika a Španělsko, neboť se nacházely téměř na pozici dvou extrémů v rámci Evropské unie. Ve třetím čtvrtletí roku 2012 již míra nezaměstnanosti absolventů ve Španělsku dosáhla 52,3 %, proto je jejich hlavní snahou najít zaměstnání a pracovní místo si udržet. Doplnění teoretických poznatků o praxi během studia, což v současné době zaměstnavatelé upřednostňují, je však pro většinu z nich téměř nemožné. Na druhou stranu

pro Čechy s 15% nezaměstnaností absolventů v roce 2012 je pořád důležitější vzdělání, s jehož pomocí, jak věří, práci naleznou.

Závěrem lze říci, že rozdíly v hodnotovém žebříčku existují, avšak při jejich ověření bylo zjištěno, že nejsou statisticky významné. Je třeba také zmínit, že z důvodu menšího vzorku respondentů nelze získané výsledky zobecnit a mohou tak posloužit pro inspiraci a jako podnět k rozsáhlejšímu výzkumu.

Ing. Kateřina Luhanová
Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze

SEŠLA SE VALNÁ HROMADA

Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru

Střední zemědělská škola a Vyšší odborná škola Tábor byla 21. listopadu 2012 hostitelkou setkání členů Asociace. O den dříve se sešla její Výkonná rada, aby jednání Valné hromady připravila.

Opět po roce se sešli ředitelé škol a školních hospodářství, aby zhodnotili svoji celoroční činnost, předali si společně s pozvanými hosty své zkušenosti, názory a poznatky. Z hostů byli přítomni zástupci ministerstva zemědělství, ministerstva školství, Národního ústavu pro vzdělávání, Institutu vzdělávání a poradenství ČZU, Agrární komory ČR a Ústavu zemědělské ekonomiky a informací.

Hned v úvodu jednání přivítala všechny účastníky paní ředitelka hostitelské školy **Ing. Blažena Hořejší**. Tábořská škola patří mezi tradiční zemědělské školy a může se pochlubit už 146letou historií. V krásné budově v centru města sídlí už od roku 1905, její areál doplňuje a zhodnocuje významná botanická zahrada (druhá nejstarší...). Cennou devizou pro praxi žáků je prosperující školní statek v nedalekých Měšicích. V letošním školním roce na škole studuje 314 žáků v oborech agropodnikání (o tento obor zájem převažuje) a ekonomika a podnikání. Na vyšší odborné škole jsou dvě třídy, nově je letos otevřeno i dálkové studium.

Co zásadního se událo za poslední rok?

Se zprávou o činnosti Asociace od minulé valné hromady vystoupil její předseda a ředitel České zemědělské akademie pan **Mgr. Otakar Březina**. Ještě na úvod poděkoval tábořské škole v čele s paní ředitelkou za vlídné přijetí poskytnutí pěkných prostor k jednání. Výkonná rada se během uplynulého roku sešla celkem 3x (19. 4. 2012 v Humpolci, 3. 10. 2012 v Rajhradu a v předešlý den 20. 11. 2012 v Táboře) k projednávání aktuálních otázek i koncepčních záležitostí.

Velká část úsilí směřovala k Asociací realizovanému projektu OPVK (Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost) směřujícímu ke zkvalitnění výuky dvou základních odborných předmětů – rostlinné výroby a chovu zvířat. V tuto chvíli je prakticky dokončena první etapa, tedy tvorba metodických materiálů, včetně velkého množství materiálů určených přímo pro výuku, obrázků videí apod. Dokončována je v současnosti transformace těchto materiálů do multi-

mediální webové podoby. Následovat bude druhá etapa spočívající zejména v proškolení učitelů rostlinné výroby a učitelů chovu zvířat v metodice použití těchto vytvořených materiálů. A v tomto bodě požádal pan předseda Březina ředitele škol o maximální spolupráci. „Prosím vás, abyste vyslali všechny učitel oněch dvou předmětů na školení, která budou pořádána od 2. pololetí tohoto školního roku ve třech dvoudenních cyklech. Budeme se snažit naplánovat termíny tak, aby byly minimalizovány problémy s uvolňováním a suplováním“. Zároveň poděkoval celému týmu, který projekt řídí pod vedením PhDr. Hradečného i ředitelům škol, kteří umožnili svým kolegům zapojení do již zmíněné tvorby metodik.

V koncepční oblasti spolupracuje Asociace zejména s ostatními asociacemi škol sdruženými v Unii školských asociací CZESHA, dále ministerstvem školství a ministerstvem zemědělství.

V současnosti je asi nejvíc diskutována otázka nového modelu maturitních zkoušek. Na březnovém jednání se Výkonná rada podařilo prosadit návrh modelu 2+2+1, tedy dva předměty společné části, dva předměty profilové části a pátý předmět volitelně ze společné části, nebo profilové části podle zájmu o další studium a podle požadavků vysoké školy. Nicméně podle posledních informací z ministerstva školství nastává příklon ke třem povinným zkouškám ve společné části. Dalším problematickým bodem, který se řeší, je otázka lékařských prohlídek žáků před zahájením praktického vyučování. Zde již probíhá proces novelizace zákona a zdá se, že dojde ke zmírnění podmínek těchto prohlídek jen na rizikové práce. Asociace rovněž pozorně sleduje i vývoj názorů na reformu financování regionálního školství – čeká se na nové návrhy ministerstva školství i na již několikátou přípravu nového kariérního řádu pro pedagogické pracovníky.

Výkonná rada podporovala i v uplynulém roce pořádání soutěží v našem resortu. Podpořila (finančním příspěvkem) například celostátní soutěž žáků oboru Agropodnikání v Benešově, soutěž kovářských dovedností v Jaroměři, 10. mezinárodní soutěž žáků rybářských škol v Třeboni, Olympiádu zemědělské mládeže ve Frýdlantu, celostátní soutěž opravářů zemědělských strojů v Praze-Radotíně, Ligu středních škol v jezdeckví.

Jak už bylo zmíněno v úvodu, na jednání Výkonné rady jsou pravidelně zváni zástupci MZe, MŠMT, NÚV, IVP ČZU, UZEI, AK ČR, kteří členy rady seznamují s novinkami v oblastech svého působení. Bohužel na ministerstvu zemědělství došlo k výrazné redukci pracovníků zabývajících se vzděláváním a tím se část spolupráce přenesla na Ústav zemědělské ekonomiky a informací. Jedná se o metodickou činnost a podporu škol „trvalé vzdělávací základny ministerstva zemědělství“ (TVZ). Zmíněné pracoviště připravilo pro učitele odborných předmětů různé semináře, například 20. června ve spolupráci s Výzkumným ústavem rostlinné výroby v Praze Ruzyni. Nicméně stále větší váha je kladena na e-learningové

kurzy – posledním dokončeným je kurz Poznávání plevelů, který je již k dispozici. Dne 3. října byl uspořádán kurz pro subjekty pověřené konáním odborných kurzů k ochraně rostlin (od 1. 1. 2013 vstoupí v platnost novela příslušného zákona) a lze očekávat veliký zájem o tyto kurzy ve školách TVZ.

Školy Asociace jsou zapojeny i do dalších obdobných činností – za minulý školní rok bylo uspořádáno i celkem devět kurzů obecných zemědělských činností, kterých se zúčastnilo celkem 94 podnikatelů v zemědělství.

Za podpory ministerstva zemědělství a UZEI i ve spolupráci s Agroinstitutem Nitra se daří udržovat vydávání časopisu Zemědělská škola, i když se v této chvíli jedná o změně způsobu vydávání, tj. o přechodu z papírové podoby k podobě elektronické. Stejně jako v minulém roce se podařilo ministerstvu zemědělství najít ještě dodatečné zdroje pro letošní rok a pomohlo s financováním soutěží.

Asociace spolupracuje i s Institutem vzdělávání a poradenství ČZU v Praze (zástupci Asociace jsou členy Rady pro spolupráci s praxí, která byla nově při Institutu zřízena) a celá řada škol již dlouhá léta slouží jako cvičné školy pro pedagogické praxe studentů IVP. Ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání a ministerstvem zemědělství a sleduje tvorbu profesních kvalifikací, celá řada škol je již oprávněna provádět zkoušky některých z těchto profesních kvalifikací. Společná s NÚV je i práce na konceptu jednotného zadání závěrečných zkoušek a na tvorbě vzorových zadání profilových částí maturitních zkoušek.

Další významnou akcí, na které se Asociace aktivně podílí, jsou České ručičky (přehlídka vítězů národních učňovských soutěží odborných dovedností jedenadvaceti vybraných oborů) Zde patří poděkování panu PaedDr. Kňážíkovi, řediteli z Rajhradu, který Asociaci zastupuje v organizačním výboru. „A zároveň děkuji“, uzavírá své vystoupení pan ředitel Březina, „všem členům Asociace, ředitelům škol, jejich kolegům, kteří nám vždy, kdy je to potřeba, vyjdou vstříc a jsou ochotni se podílet na uvedených aktivitách.“

Informace z vystoupení hostů, z následné diskuze i schválené usnesení z jednání si přečtete v následujícím čísle Zemědělské školy a rovněž tak na webových stránkách Asociace:

www.asven.cz

Budova zemědělské školy v Táboře

REGISTR PORADCŮ MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

Reakreditační a akreditační řízení, podzim 2012

Registr poradců ministerstva zemědělství je součástí poradenského systému pro zemědělce, který byl po vstupu České republiky do Evropské unie zaveden stejně jako v ostatních unijních státech.

Systém nabízí zemědělcům poradenské služby týkající se povinných zákonných opatření, která musí hospodařící zemědělci v praxi řešit a dodržovat. Tato opatření jsou zaměřena na ochranu životního prostředí, zdraví lidí a pohodu zvířat (welfare).

Legislativa vztahující se k této problematice je obsáhlá, průběžně se mění a novelizuje a není jednoduché se v ní orientovat. Na podporu informovanosti a vzdělanosti zemědělců i zemědělských poradců k lepšímu pochopení celé problematiky cross compliance (CC neboli kontrola podmíněnosti) probíhají vzdělávací akce, kurzy a semináře. Tyto vzdělávací akce jsou podporovány z PRV (Program rozvoje venkova) a pro zemědělce jsou bezplatné. Výškolení poradci jsou následně (podle svých odborných zaměření) schopni zemědělskému podniku navrhnout nejlepší řešení, jak zákonným požadavkům vyhovět, jak administrativně zvládnout všechny povinné evidence, změnit zaměření výroby apod.

Všechny povinné evidence, které musí zemědělec vést, slouží např. k dohledání původu potravin. Proto je evidováno a řádně označeno každé chované hospodářské zvíře, má svoji evidenční kartu; evidované a dohledatelné je i veškeré krmiivo apod. Totéž platí v rostlinné výrobě (evidence statkových i umělých hnojiv, ochranných postřiků). K závažným problémům se závadností potravin, jako nyní např. metanolová aféra, by v zemědělství a potravinářství nemělo docházet.

V současné době je v Registru vedeno necelých 300 zemědělských a lesnických poradců, což jsou dvě základní oblasti působnosti. K nim se nyní nově otvírá možnost akreditace ještě do třetí oblasti Rostlinolékařství (zahrnuje podoblast Rostlinolékařství v zemědělství a Rostlinolékařství v lesnictví). Oblast Zemědělství se dále člení na sedm podoblastí (Rostlinná výroba, Živočišná výroba, Ekologické zemědělství, Zemědělství a ochrana přírody a krajiny, Optimalizace hospodaření zemědělského podniku, Energetické využití agrárních produktů a Péče o půdu).

Každý zemědělec má možnost využít služeb těchto kvalifikovaných odborníků k určení kritických míst v podniku, k doplnění chybějících evidencí a k odstranění nalezených nedostatků. Poradci mohou rovněž pomoci zemědělcům získat finanční zdroje z opatření PRV (ale i jiných operačních programů) nutné k nápravě nedostatků a ke zvýšení konkurenceschopnosti podniku, neboť jsou seznámeni se všemi opatřeními, která PRV k financování zemědělských projektů nabízí. A jak konkrétně mohou pomoci? Poradci zpracují

žádost a pomohou se zpracováním projektu nebo při výběrovém řízení, včetně podání žádosti o proplacení na SZIF (Státní zemědělský intervenční fond). V každém vyhlášeném kole opatření PRV I.3.4 „Využívání poradenských služeb“ čerpalo prostřednictvím poradců podporu zhruba 1100 zemědělských podniků. Na podporu poradenství k CC obdrží zemědělec dotaci až 40 tisíc Kč.

Jak bylo zmíněno v předchozím vydání časopisu (Zemědělská škola č. 1, roč. 75/2012–13, str. 1), jsou akreditovaní poradci pravidelně vzděláváni v oblasti vědy a výzkumu, včetně povinného semináře ke změnám v CC, takže jejich vědomosti pro zemědělce jsou stále aktuální.

Cíle Společné zemědělské politiky

V současné době se připravují pravidla na příští programovací období 2014–2020. Globálním cílem je v rámci SZP (Společná zemědělská politika) zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, udržitelné hospodaření s přírodními zdroji, zavádění opatření v oblasti změn klimatu a vyvážený územní rozvoj venkovských oblastí.

Specifické cíle

- podpora inovací a znalostní základny ve venkovských oblastech
- posílení vazeb mezi zemědělstvím a lesnictvím na jedné straně a výzkumem, vývojem a inovacemi na straně druhé
- podpora celoživotního vzdělávání a odborné přípravy v odvětvích zemědělství a lesnictví
- zvýšení konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti a zlepšení životaschopnosti zemědělských podniků

Rozšíření cílů oproti současnému PRV

- vytvoření funkčního systému transferu znalostí a jeho propojení s prvovýrobou a strukturami venkova
- nastavení systému vzdělávání a poradenství tak, aby byl schopen operativně reagovat na změny potřeb beneficentů
- vytvořit systém poradenství podporovaný PRV s poradci vzdělávanými z tohoto programu

Prodloužení a rozšíření akreditací

Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), pověřený správou Registru poradců MZe, zajišťuje v rámci této správy také reakreditační a akreditační řízení pro nové a stávající zemědělské a lesnické poradce.

Reakreditace

K zařazení poradce do reakreditačního řízení, tj. prodloužení platnosti akreditačního certifikátu v oblasti či podoblasti, kterou má dotyčný poradce již zapsanou, je podle směrnice MZe 189941/2011-MZE-17013 ze dne 22. 11. 2011 třeba, aby si poradce podal nejpozději tři měsíce před vypršením platnosti jeho certifikátu žádost na oddělení poradenství, což nyní učinilo 35 poradců. Přihlášení poradci absolvovali ve dvou zářijových termínech povinné zkušební testy z odborných znalostí dle jejich specializace a test Bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Poslední částí řízení byl pohovor jednotlivých poradců před odbornou komisí, tvořenou zástupci MZe, ÚZEI a odborníkem podle zaměření poradce. Prodloužení akreditace úspěšně zvládlo 28 poradců. Těmto poradcům byly vystaveny a rozeslány nové certifikáty s platností na 5 let.

Akreditace – podoblast Péče o půdu

V letošním roce bylo vyhlášeno 9. akreditační kolo do nově otevřené podoblasti Péče o půdu. Otevřeno bylo pouze pro stávající poradce a zároveň úspěšné absolventy a držitele osvědčení kurzu „Erozní ohroženost“. Kurz probíhal ve spolupráci s odborníky z Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy (VÚMOP) Zbraslav již v minulém a předminulém roce. Sestával z několikadenní teoretické části v Jihlavě a na Zbraslavi a praktické terénní části v moravských Šardicích. Celkem kurz úspěšně absolvovalo 71 poradců a k akreditaci se přihlásilo 53 z nich. Poradci vypracovali projekt k tématu protierozní opatření na půdních blocích konkrétních zemědělských podniků. Projekty byly předány k posouzení oponentům z VÚMOP. Samotné obhajoby projektů se zapracováním připomínek oponentů probíhaly během letošního září a října (postupně v osmi termínech) před komisí složenou ze zástupců MZe,

ÚZEI a odborníků VÚMOP. Úspěšní poradci obdrží certifikáty s pětiletou platností.

Akreditace – rozšíření o jiné podoblasti

Během října a listopadu probíhala poslední letošní etapa akreditačních řízení, a to rozšíření akreditací o další poradenské podoblasti. Zájem byl o všechny zemědělské podoblasti, ale nejvíce poradců se akreditovalo v podoblasti Zemědělství a ochrana přírody a krajiny.

Obhajoby se konaly na ministerstvu zemědělství, kde proběhlo celkem šest zasedání akreditačních komisí. V komisích zasedali opět zástupci MZe, ÚZEI a odborníci podle zaměření obhajovaných projektů. Témata projektů byla poradcům vybrána z jejich dvou návrhů, vztahujících se k nově akreditované podoblasti. Projekty byly oponovány odborníky z České zemědělské univerzity, Jihočeské univerzity, Výzkumného ústavu rostlinné výroby Ruzyně a Výzkumného ústavu živočišné výroby Uhřetěves. K obhajobám postoupilo 37 projektů od 32 poradců. Úspěšní poradci opět obdrží certifikát s pětiletou platností.

Oblast Rostlinolékařství

V první polovině listopadu ÚZEI zahájilo odborné vzdělávání pro zájemce o nově vyhlášenou oblast Rostlinolékařství. Tato třetí poradenská oblast se člení na dvě podoblasti, a to Rostlinolékařství v zemědělství a Rostlinolékařství v lesnictví. Přihlašovat se bylo možné do 1. 11. 2012 (přes oddělení Poradenství na ÚZEI). Nabídka se vztahovala jak na stávající poradce, tak na zcela nové zájemce o tuto činnost. Vlastní akreditace proběhne v příštím roce.

Ing. Daniela Doudová, Ing. Josef Kořínek
ÚZEI Praha

ONLINE NÁSTROJE PRO PREZENTACE

Přiměřené a promyšlené používání prezentací může přinést prospěch žákům i učitelům a zvýšit efektivitu vzdělávacího procesu.

Prezentace přináší především možnost **vizualizace učiva** (obrazový materiál v prezentaci), možnost **zobrazení dynamického obsahu** (animace v prezentaci), **možnost logického znázornění vzdělávacího obsahu** (použití schémat, grafických prvků, postupné vytváření apod.).

Mezi pedagogy lze nalézt zastánce i odpůrce prezentování, jejichž názory lze vyjádřit lapidárně např.: „při výkladu mi prezentace velmi pomáhají“ nebo „používání prezentací ve výuce neuznávám“. Cílem tohoto textu není vyvolávat polemiku na obecné téma „prezentace ve výuce“, ale ukázat na některé nástroje informačních a komunikačních technologií, které rozšiřují možnosti prezentování. **Při každém zařazení prezentace do výuky by měl učitel vědět důvod, účel a cíl použití prezentace.** Pokud se učitel rozhodne pro používání prezentací,

měl by se zabývat i otázkou, **jakým způsobem zpřístupnit vytvořené prezentace žákům** i po skončení konkrétní vyučovací jednotky.

Učitel může vytvářet prezentace s využitím programů, které jsou nainstalovány na počítači. Nabídka možností volně dostupných programů je poměrně bohatá. Prezentační programy jsou obvykle součástí širší skupiny tzv. kancelářských programů, jako např. zdarma dostupných Libre Office (<http://cs.libreoffice.org/>) nebo Open Office (<http://www.openoffice.cz/>) a komerčních Microsoft Office.

Aktuální trendy práce s informacemi na internetu jsou založeny na **sdílení dokumentů**. Sdílení znamená **zpřístupnění dokumentu uloženého na internetu uživatelům, kteří mají**

informaci o jeho umístění (odkaz na dokument jim byl poslán e-mailem nebo odkaz na dokument je uložen na webu).

Některé prezentační programy jsou dostupné jako **online aplikace na internetu**. Pro přístup k těmto programům a jejich používání stačí registrace (zdarma) a tyto programy se řadí do skupiny s označením „SaaS“ (Software as a Service – **software jako služba**). Program se spustí v okně běžného prohlížeče internetu, pro jeho činnost není nutná instalace. Výsledky práce (vytvořené soubory) jsou ukládány na vzdálený server služby a jsou přístupné po připojení k internetu a po přihlášení ke službě. Vytvořenou prezentaci je možné uložit do svého počítače ve všech běžných formátech, stejně tak je možné importovat soubor s prezentací vytvořenou v jiném programu do prostředí online služby. Uplatnění principu sdílení znamená, že vytvořená prezentace zůstane po na stejném místě, kde byla vytvořena, a dostupnost prezentace zajistí automaticky vytvořený odkaz pro sdílení, který je předán žákům.

Porovnání možností tří online prezentačních programů od firem Google (Google Doc – dostupné na <https://docs.google.com>), Microsoft (Microsoft Web Apps – dostupné na <http://office.microsoft.com>) a Zoho (dostupné na <https://show.zoho.com>) je uvedeno v tabulce.

Prezi (<http://prezi.com/>) umožňuje vytvářet velmi emotivní prezentace, které mají odlišnou strukturu oproti běžným prezentacím. Jednotlivé snímky jsou výrazně zvětšovány (přibližovány) nebo zmenšovány (oddalovány) s důrazem na propojení souvislostí. Ukázkou prezentace je možné vidět na http://prezi.com/q34uoppzc-_q/html/.

SlideShare (<http://www.slideshare.net>) je služba pro **ukládání a sdílení vytvořených prezentací**. Pracuje na podobném principu jako YouTube. Při ukládání je možné určit, zda

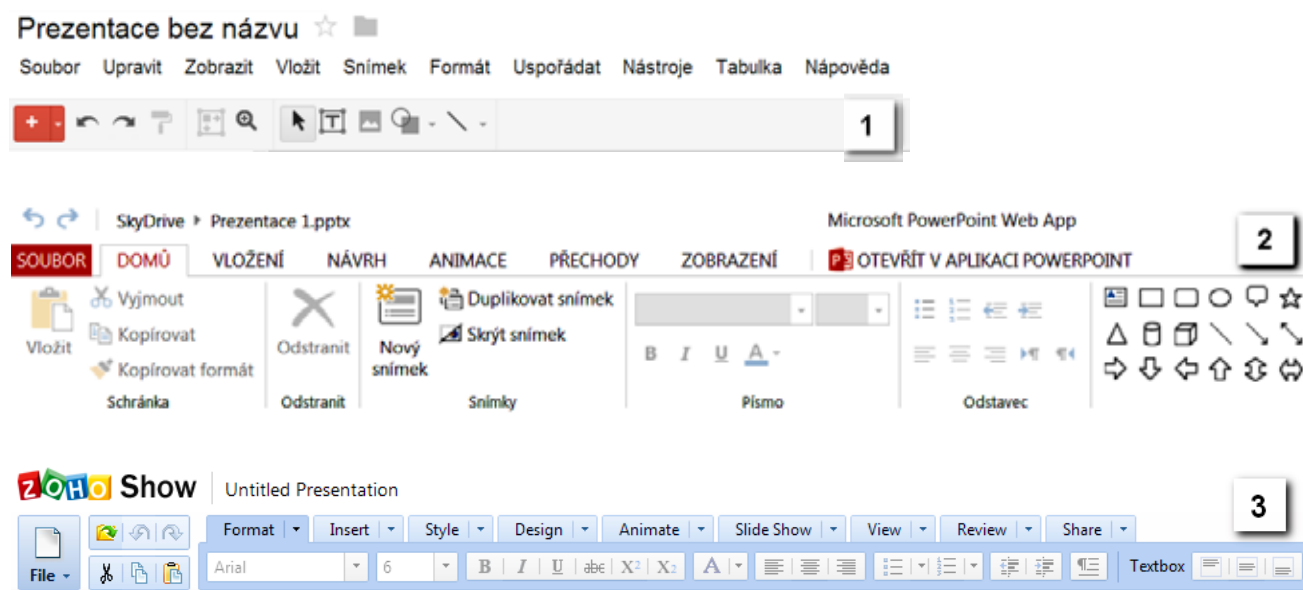
prezentace bude nebo nebude nabízena ke stažení. Uložená prezentace může být (podobně jako video) začleněna do jiného webového obsahu nebo může být nabízena jako součást skupiny prezentací. Stránky služby SlideShare mohou být také inspirativním zdrojem, protože obsahují miliony jiných prezentací, z nichž některé jsou nabízeny k volnému použití.

iSpringFree je volně dostupný (<http://www.ispringsolutions.com>) doplněk k programu PowerPoint, který převede prezentaci na formát flash a prezentace je potom možné prohlížet přímo prostřednictvím internetového prohlížeče jako součást webové stránky bez nutnosti stahování.

Ukázky prostředí jednotlivých online aplikací jsou na obrázcích: 1 – Google Docs, 2 – MS Web Apps, 3 – Zoho Show.

Ing. Jiří Husa, CSc.
Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha

Název služby pro prezentace	Google Docs	MS Web Apps	Zoho
Animace	ano	ano	ano
Export souborů typu	.pptx, .pdf, .svg, .png, .jpg, .txt	.pptx	.ppt, .pptx, .pps, .odp, .pdf
Import souborů typu	.ppt, .pps, .pptx .odp	.pptx	.ppt, .pps, .pptx .odp, .sxi
Sdílení	ano	ano	ano
Jazyk	česky	česky	anglicky

ICOLLE 2012

II. část

I v letošním roce se ve Křtinách (18.–19. září 2012) sešli účastníci již čtvrté mezinárodní vědecké konference k celoživotnímu vzdělávání ICOLLE 2012. (O první části konference – plenárním zasedání – jsme vás podrobně informovali v listopadovém čísle.)

Odpolední část programu probíhala ve třech odborných sekcích, v nichž referovalo celkem 30 účastníků.

Sekce 1: Vzdělávání pedagogických pracovníků

Sekce 2: Další odborné vzdělávání

Sekce 3: Vzdělávání seniorů

V **sekcí 1**, jejíž garantkou byla doc. PhDr. Dana Linhartová, CSc., aktivně vystoupilo celkem 13 účastníků. Jejich příspěvky byly orientovány zejména na témata:

- profesní vzdělávání pedagogických pracovníků v ČR, SR a Polsku
- systém kariérního vzdělávání pedagogických pracovníků
- problematika strukturovaného studia učitelství
- nové požadavky na zisk a rozvoj pedagogických a andragogických kompetencí
- jazykový profil pedagogických pracovníků
- informační a čtenářská gramotnost

Posluchače zaujala svým příspěvkem PHDR. IVANA NEKVAPILOVÁ, PH.D., která se ve svém příspěvku „Filozofie výchovy ve vzdělávání pedagogických pracovníků“ zaměřila na osvětlení úlohy filozofie výchovy při formování schopnosti pedagoga reflektovat edukaci jako komplexní proces a nalézat jeho hlubinné struktury. Pedagog není jen osoba, která pedagogický proces realizuje, organizuje a plánuje v souladu s nejnovějšími poznatky samostatné vědy pedagogiky. Je současně také ten, kdo je vystavován prožitku nejistoty výsledku i postupů, nezřídka až pocitu marnosti z vlastního konkrétního počínání. Je tudíž veden k otázce po smyslu edukace v konkrétním sociálním, historickém, situačním kontextu, k reflexi svých vlastních východisek.

V **sekcí 2** byl garantem doc. Ing. Pavel Máchal, CSc. a referovalo celkem 10 účastníků. Příspěvky byly zaměřené na problematiku:

- implementace projektového řízení do edukačního procesu
- celoživotního vzdělávání státních zaměstnanců a podnikatelské sféry
- neformálního vzdělávání pedagogických pracovníků
- komparace českého a britského systému dalšího vzdělávání
- finanční gramotnosti národa

Otázky neformálního vzdělávání jako nedílné součásti celoživotního učení poutavou formou rozebraly ING. LENKA DANIELOVÁ, PH.D., MGR. DITA JANDERKOVÁ, PH.D. A ING.

MARIE HORÁČKOVÁ ve svém příspěvku „Neformální vzdělávání v podmínkách Mendelovy univerzity v Brně“. Autorky připomenuly, že právě neformální vzdělávání je organizováno rovněž vysokoškolským ústavem Institutu celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně. Toto vzdělávání hraje důležitou roli v profesním rozvoji učitelů všech stupňů škol. Je realizováno v souladu s legislativními předpisy a strategiemi ČR. Nabídka těchto vzdělávacích aktivit vysokoškolského ústavu je široká. Vzhledem k proměně středních škol v centra celoživotního učení a s tím spojené nové role učitelů SŠ, je nutné tuto nabídku neustále inovovat a přizpůsobovat novým požadavkům. S cílem zjistit zájem středních škol Jihomoravského kraje o nabídku dalšího vzdělávání pedagogických a ne-pedagogických pracovníků, bylo realizováno výzkumné šetření.

Garantkou v **sekcí 3**, ve které referovalo celkem 7 účastníků, byla prof. MUDr. Hana Matějovská Kubešová, CSc. Zde se diskutovala především problematika:

- motivace a aktivizace seniorů v procesu vzdělávání
- sociálních a psychologických aspektů ve vzdělávání seniorů
- posilování komunikačních dovedností seniorů v mateřském i cizím jazyce

DOC. PAEDDR. MOJMÍR VÁŽANSKÝ, CSc. ve svém příspěvku „Nebezpečí násilí u potenciálních starších obětí“, upozornil na to, že silně rostoucí skupina seniorů působí jako ohnisko devastujících nálad některých skupin současných mladých lidí i střední generace a zamyslel se nad možnostmi vzdělávacího vlivu na široký okruh spoluobčanů. Tímto, nepřímou připomněl, nutnost neustálého sebevzdělávání seniorů z důvodu lepšího porozumění součnému světu, zvýšení sebevědomí a tím také možnosti účinně se podobným projevům účinně bránit.

Z obsahu jednání konference vyplynuly následující závěry:

- podpora účastníků konference iniciativě děkanů pedagogických fakult o změně ve strukturovaném studiu učitelství
- rozvíjet v univerzitních podmínkách nabídku neformálního vzdělávání v souladu s požadavky zaměstnavatelů a trhu práce
- inovovat akreditované studijní programy připravující budoucí učitele SŠ na nové požadavky kladené na tuto profesi v souvislosti s proměnou škol též na centra celoživotního učení;
- rozšířit nabídku dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků o oblast vzdělávání dospělé populace
- podporovat formulaci standardů učitelského vzdělávání v souvislosti s Národní soustavou kvalifikací a Kariérním řádem učitelů
- podporovat rozvoj všech forem seniorského vzdělávání jako významného činitele v prevenci aktivního stáří
- rozšířit konferenci o sekci vzdělávání v projektovém řízení
- realizovat vysokoškolským ústavem Institutem celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně v příštím roce jubilejní pátou mezinárodní vědeckou konferenci celoživotního vzdělávání s cílem pokračovat v diskusi nad aktuálními problémy celoživotního vzdělávání

Doprovodný program konference

Nesporným bonusem čtvrtého ročníku mezinárodní vědecké konference ICOLLE 2012 byla mimořádně tvořivá a přátelská atmosféra, v níž se nesla jak jednotlivá jednání, tak i celý její průběh. K tomu jistě přispěla i doprovodná kulturně poznávací část konference, která měla dvě části. Závěr prvního dne jednání patřil tradičně návštěvě perly barokního stavitelství, Národní kulturní památky poutního kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Křtinách od Jana Blažeje Santini-Aichela. Zde monsignore P. Jan Peňáz připomněl zajímavosti křtinského kostela. Prohlídka byla ukončena znamenitým koncertem trubců z řad studentů LDF MENDELU.

Na samotný závěr programu druhého dne konference měli účastníci, díky ochotě členů Speleologické skupiny ZO ČSS 6-01 Býčí skála, jedinečnou příležitost navštívit jeskyni Býčí skála. Prohlídku vedl její člen Petr Kaplan, který svým poutavým výkladem sdělil návštěvníkům mnoho nových a zajímavých informací. Jeskyně Býčí skála leží v Josefovském údolí mezi městečky Adamov a Křtiny. Spolu s Rudickým propadáním tvoří druhý nejdelší jeskynní systém v České republice o celkové délce přes 13 kilometrů. Býčí skála leží na naučné stezce Cesta železa Moravským krasem.

První podrobný popis jeskyně se zachoval díky brněnskému lékaři J. F. Hertodovi již v roce 1669. Významné objevy zde učinil doktor Wankel, jednalo se především o Halštatský pohřeb, kdy bylo nalezeno více než 40 koster a množství předmětů z doby bronzové. Dalším významným nálezem byla soška bronzového býčka bratry Felklovými. O výjimečnosti této lokality jistě svědčí i to, že ji navštívili jak nejvyšší velitel rakouských vojsk druhé poloviny osmáctého století Baron Ernst Gideon Laudon, Alois Josef Liechtenstein, tak také 7. září 1804 císař František II. se svojí chotí císařovnou Marií Terezií Neapolsko-Sicilskou.

Aktuální zajímavostí je rovněž to, že historie Býčí skály zaujala tvůrce oblíbeného dětského pořadu Záhady Toma Wizarada natolik, že jí věnovali jeden z dílů (Pohřeb velmože), který zde byl Českou televizí Brno shodou okolností natáčen ve dnech 14. a 15. září 2012. Pro veřejnost je jeskyně po většinu roku nepřístupná, pouze několikrát do roka (3–4 víkendy na přelomu jara a léta) se zde konají prohlídky v doprovodu členů Speleologické skupiny díky povolení CHKO Moravský kras.

Veškeré informace o konferenci jsou na webových stránkách univerzity <http://icolle.mendelu.cz/> či <http://www.icolle.cz>

Ing. Iva Houbová
ICV Mendelovy univerzity v Brně

Termín jubilejního pátého ročníku konference ICOLLE 2013 je naplánován na 17.–18. září 2013.

Prosíme zájemce, aby sledovali www stránky ICOLLE, kde budou uvedeny i aktuální informace o programu, sekcích, termínech pro odevzdání příspěvků a možnostech přihlašování.

DIGITÁLNA KNIŽNICA

Niekoľko postrehov z medzinárodného workshopu

V dňoch 22. až 25. októbra 2012 sa v hoteli Družba v Jasnej pod Chopkom konal už šiesty ročník podujatia, na ktorom sa účastníci venujú skutočne aktuálnej a veľmi široko zameranej téme, téme o mieste a podobách pamäťových inštitúcií a ich zbierok v súčasnom svete, a to z rôznych aspektov.

Keď sa povie digitálna knižnica, tak najčastejšie si mnohí z nás predstavia počítače v knižniciach, vyhľadávanie informácií v databázach, a pravdaže, internet. Tento pohľad je však veľmi zjednodušený. Digitálne knižnice to nie sú iba knižnice. Svedčí o tom, okrem iného, aj nejednotnosť definícií, diverzita interpretácií toho, čo patrí do okruhu problematiky digitálnych knižníc. Nebudeme sa na tomto mieste zaoberať prezentovaním dostupných (viac či menej známych a rešpektovaných) definícií. Dostupných zdrojov, kde možno čerpať informácie, je viac ako dosť. Cieľom príspevku je priblížiť podujatie, ktoré si určite zaslúži pozornosť všetkých, ktorí majú záujem o moderné možnosti práce s rôznymi typmi dokumentov, vzájomné zdieľanie informácií a znalostí.

Organizátorom workshopu Digitálna knižnica (Slovenská chemická knižnica a Slovenská národná knižnica) sa od začiatku darí zabezpečovať účasť odborníkov nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia. Okrem Česka je to tradične silné zastúpenie z Poľska, ale aj Veľkej Británie, či dokonca USA, Izraela, ale aj ďalších krajín Európy. Výsledky svojej práce prezentujú riaditelia knižníc, špecialisti IKT, teoretici z oblasti knižničnej a informačnej vedy. Účastníci prichádzajú zo všetkých typov pamäťových inštitúcií – knižníc, múzeí, galérií, archívov. Súčasťou podujatia je zastúpenie špičkových spoločností, ktoré majú silné postavenie na trhu s prostriedkami IKT (a to tak v oblasti hardvérových, ako aj softvérových riešení). Záujemcom sú k dispozícii konzultanti, ktorí prakticky prezentujú možnosti svojich riešení „šitých“ podľa potrieb a pravdaže možností zákazníka. Praktické prezentácie a možnosť vidieť dostupné riešenia na vlastné oči, či dokonca osobne si vyskúšať „techniku“, sú neoceniteľné aj z aspektu širokého záberu otázok, ktoré sú s tvorbou a budovaním digitálnych zbierok späté.

Knižnice hľadajú svoje miesto

Napriek tomu, že bolo poukázané na to, že digitálne knižnice nie sú doménou iba knižničnej a informačnej vedy (a praxe, pravdaže), prevažuje komunita spätá s knižnicami a ich postavením v súčasnom svete. Práve knižnice totiž stále hľadajú svoje miesto vo virtuálnej realite moderného človeka, vo svete jeho informačných potrieb a najmä predstáv o tom, ako majú byť tieto potreby saturované. Aj knižnice (a všetky pamäťové inštitúcie bez výnimky) fungujú v reálnych ekonomických vzťahoch, vzťahoch diktovaných efektivitou v činnosti, nákladoch a reálne merateľných výsledkoch. Prekonané by mali byť predstavy knihovníkov, že stačí mať knižnicu vybavenú špičkovými prostriedkami IKT a čitatelia nás budú navštevovať tak, ako za „starých čias“.

Šiesty ročník workshopu mal motto Knižnice 2015–2030: Nové vízie, nové trendy a nové výzvy. Ako zaznelo v úvode stretnutia, naše knižnice sú na začiatku tretieho tisícročia aj napriek všetkým technickým a technologickým vymoženostiam naďalej knižnicami poskytujúcimi tradičné a zabehnuté služby a postupy. Majú síce svoje webové stránky (dokonca máme súťaž TopWebLib, v rámci ktorej sú hodnotené webové

sídla knižníc z pohľadu štandardov), tieto sú však v prevažnej miere využívané ako nástenky popisujúce ich služby – služby, ktoré nedokážu stále prekročiť rámec „kamennej knižnice“ s jeho bariérami. Prioritou sú stále katalógy a jediná zmena oproti minulosti je elektronizácia činnosti a prístup k internetu. Workshop si teda kládol otázky ako sa majú knižnice v najbližších rokoch a desaťročiach zmeniť, či majú vôbec predpoklady na prežitie, v akom rozsahu je existencia služieb a fyzického priestoru knižníc nenahraditeľná? Aká je pridaná hodnota, ktorá osloví používateľa a je zároveň meradlom efektívnosti a pravdaže zmysluplnosti pôsobenia knižnice. S tým súvisí, pravdaže, veľmi citlivá množina otázok personálneho charakteru: aký má byť knihovník budúcnosti – je to sociálne kompetentný empatik alebo IT špecialista? Celoživotné vzdelávanie nie je otázkou ochoty, ale nevyhnutnosti „prežitia do dôchodku“.

Okruhy otázok, ktoré rezonujú na podujatí od jeho 1. ročníka, možno rozdeliť do troch základných skupín:

- aktuálne tendencie v oblasti poskytovania knižničných služieb a pôsobenia knižníc,
- prezentácia praktických skúseností a výsledkov v podobe existujúcich zbierok a riešení,
- najnovšie technologické riešenia a trendy budovania a manažovania digitálnych kolekcí, udržateľnosť procesov a riešení budovania digitálnych zbierok a na ne nadväzujúcich služieb.

Zmena je nevyhnutná

Z vystúpení prednášajúcich jednoznačne zaznieva presvedčenie, že zmena je nevyhnutná. Prezentácie nie sú oslavnými prejavmi, za úspechmi často stoja bolestivé zmeny rozhodnutí na základe poznania toho, že smer nie je ten najsprávnejší. Výsledky sa rodia z jednoduchých, postupných krokov, vždy však rezonuje jedna myšlienka: s potrebou zmeny sa musia stotožniť všetci, ktorých sa to týka, procesy zmeny nemusia začať „zhora“, ale musia mať podporu a na začiatku (či často na konci boja) je „politické rozhodnutie“ manažmentu inštitúcie o spôsobe riešenia ďalšieho vývoja a pravdaže finančné zázemie pre realizáciu celého procesu zmien v knižniciach.

Významnými zmenami prechádzajú tak verejné, ako aj vedecké či akademické knižnice. Zmeny zasahujú už spomínané komunity v galériách, múzeách a archívoch. Prostriedky IKT predstavujú pre všetky tieto inštitúcie prostriedok, pomocou ktorého dokážu zachovať a sprístupniť svoje zbierky širokému spektru záujemcov (a používateľov). Všetky spomínané inštitúcie sú súčasťou mechanizmu, ktorý by mal zabezpečiť ochranu a zachovanie existujúcich zložiek a súčastí kultúrneho a duchovného dedičstva svojho národa pre budúce generácie. Či už lokálne, alebo národné, malé, väčšie či veľké digitálne kolekcie rôznych dokumentov a iných objektov, majú nevyčísliteľnú hodnotu a každá takáto zbierka obohatí pamäť ľudstva. Avšak každá zbierka, ktoré je len niekde uložená je zbierkou mŕtvou. Jej skutočná hodnota sa začína uplatňovať až vtedy, keď „žije“, odovzdáva svoje poslanstvo všetkým, ktorí ho dokážu pochopiť. Významný je však aj ďalší praktický aspekt. Nie sú to len nadčasové hodnoty, ktoré treba vidieť, ale aj praktický rozmer spätý s každodenným životom. Preto integrálnou súčasťou digitálnej knižnice sú aj rôzne úradné dokumenty, aktuálne „artefakty“ reálneho života. Ako príklad môžu slúžiť fondy archívov, ktoré sú oslovované v kontexte výkonu rôznych právnych aktov (dedičské konania, výkon správy majetku či už súkromných osôb, alebo štátu a rôznych inštitúcií a pod.).

Systematické dopĺňovanie zbierok

Digitálne zbierky pamäťových inštitúcií, to je nielen digitalizovaný obsah, ale aj obsah, ktorý už v elektronickej forme vznikol. Prirodzenou súčasťou procesov v rámci budovania takýchto zbierok je systematické dopĺňovanie zbierok o aktuálne „fond“. Nemožno čakať, že o 50 rokov bude náplňou práce digitalizácia toho, čo sa dnes vyprodukuje v podobe rôznych dokumentov. Pracovať treba s historickými fondmi, ako aj aktuálne produkoványm obsahom. Ak už budujeme digitálnu zbierku (knižnicu), treba myslieť na technologický vývoj a potrebu dostať sa k dátam aj o niekoľko rokov. A to bez straty. Preto integrálnou súčasťou procesov v rámci budovania digitálnych knižníc je nielen zálohovanie, ale aj migrácia dát tak, aby bola zabezpečená udržateľnosť celej knižnice

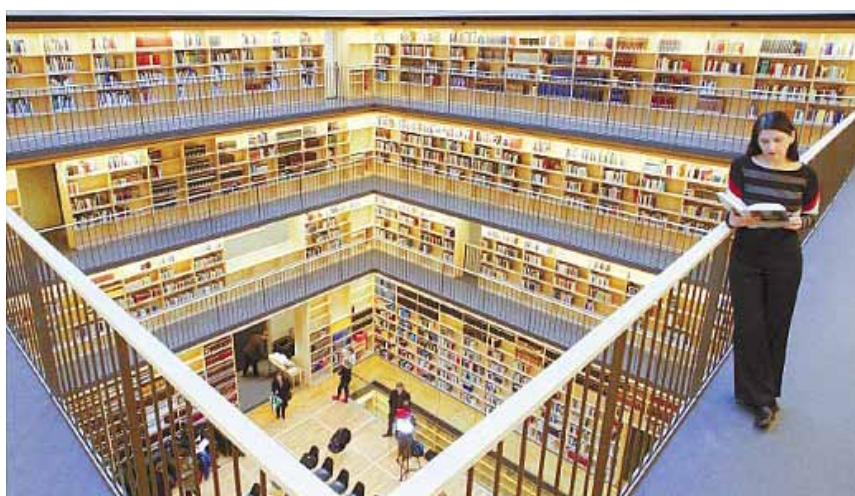
v kontexte rokov budúcich. Ako upozornil jeden z prednášateľov, pri prekonávaní prekážok dokážeme síce často takmer zázraky a rýchlosť technologického vývoja je niečo fascinujúce, ale zázrak kameňa, hlíny či papiera napodobniť nedokážeme. Zázrakom skôr býva, ak „vydolujeme“ dáta z médií, ktoré sme použili pred pár rokmi.

Podporovať proces vzdelávania

Digitálne knižnice už naplno žijú aj v našich školách: učebné texty, multimediálny obsah... Stačí iba nájsť odvahu a začať. Aj takéto zbierky sú súčasťou digitálneho obsahu, ktorý vypovedá o nás nielen nášmu bezprostrednému okoliu, ale širokej virtuálnej komunite. Niekedy sú však svedectvom toho, ako ťažko hľadajú spoločnú platformu pre spoluprácu inštitúcie, ktoré by sa mali navzájom podporovať a dopĺňať. Všetky pamäťové inštitúcie bez rozdielu majú napomáhať pri formovaní najmä mladej generácie a podporovať proces vzdelávania (a to nielen u detí a mládeže).

Ako to vlastne s tými digitálnymi knižnicami je? Vo vzťahu ku „kamenným knižniciam“ vo vystúpeniach prednášajúcich rezonovala myšlienka transformácie knižnice na sociálne (komunitné) centrá, zmena z centra informácií na centrum kultúry a komunikácie. Čo sa týka služieb, musia byť „bezbariérové“, proces získania informácie musí byť jednoduchý a najmä rýchly. Používatelia nemusia navštevovať knižnice, ale „musia ich potrebovať“. Potreba existencie knižníc nesúvisí s veľkosťou fondu v sklade, ale dostupnosťou tohto fondu vo virtuálnom prostredí. A každá informácia pre to, aby bola vyhľadateľná, potrebuje kvalitný „obal“ v podobe popisu obsahu, ktorý nesie. Aj tu je miesto knihovníkov. Kvalitne popísať to, čo majú vo fonde. Avšak radikálna požiadavka: knihovník musí vedieť vyhľadať akúkoľvek informáciu, respektíve informačný zdroj, nielen zdroj spracovaný v katalógu vlastnej knižnice a podľa knihovníckych štandardov.

PhDr. Ľubica Jedličková, PhD.
Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU v Nitre

SOUČASNOST A BUDOUCNOST ZEMĚDĚLSKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Pomalou končící rok 2012 byl vhodnou příležitostí k připomenutí bohaté historie zemědělského školského vzdělávání.

Mnohé naše zemědělské školy slavily důležitá výročí a připomínaly si, co všechno daly a čím dnes přispívají k odborné vzdělanosti. Tato skutečnost se stala i výzvou pro Střední školu zemědělskou a Vyšší odbornou školu Chrudim k uspořádání celostátní konference, kterou zařadila do svého programu v rámci oslav 150 let existence nejstarší rolnické školy s českým jazykem vyučovacím. Oslavy významného výročí chrudimská zemědělská škola otevřela 5. října 2012 v Muzeu Chrudim, kde se sešli představitelé škol, kraje a dalších vzdělávacích a spolupracujících institucí, aby se věnovali otázkám zemědělského školství.

Slavnostní program zahájilo vystoupení sympatického Vysokoškolského uměleckého sboru Pardubice (souboru s více než 60letou tradicí) s písněmi a skladbami z celého světa pod výborným vedením šéfdirigenta MgA. Tomáše Židka, který zasvěceně a vtipně uváděl i jednotlivé skladby.

Výstupy hostů uvedl ředitel školy ING. STANISLAV VALÁŠEK. Připomněl historické datum před 150 lety – 5. listopad 1862, kdy se slavnostního otevření školy zúčastnili i takové osobnosti, jako byl F. Palacký a F. L. Riegr. Bohatá historie je našťástí podrobně rozepsána a při listování v pěkném vázaném almanachu i vidíme, že se chrudimské zemědělské škole přes všechna úskalí vždy podařilo udržet zemědělské obory.

Přítomní hosté mluvili o spolupráci se školou, o propagaci zemědělského školství, o potřebách českého zemědělství, své postřehy vyjádřili také bývalí absolventi.

Město Chrudim, podle jeho starosty, jsou Atény východních Čech. I na to má vliv zemědělská škola – přináší městu důležité hodnoty, dobrá spolupráce je velká šance pro všechny, a proto si ji velmi váží. Chrudimská škola je členem Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru, která

spolupracuje s rezortem zemědělství. Všichni si uvědomují, že obecným problémem je nedostatek zemědělských absolventů. Jak přesvědčit rodiče, žáky o potřebnosti zemědělského oboru, o nedostatku nových mladých pracovníků? Jak lépe propagovat zemědělství, jak přesvědčit mladé lidi, že fyzická práce není nic špatného, že je to práce důležitá, potřebná... Odborné vzdělávání nemá snadné podmínky, ale bez kvalifikovaných absolventů nemůže být kvalitní zemědělství. I proto ministerstvo zemědělství a ministerstvo školství spolupracují se školami. Z pohledu agrární komory je české agrární školství významné jako agrární zemědělství, oboje prožilo nelehkou dobu... Ale zemědělství a zemědělské školství bude opět doceněno, protože jen stát, který bude mít své vzdělané lidi, potraviny, vodu, půdu..., bude soběstačný. Pro české zemědělství je potřebná nová generace.

Má české zemědělství špatný mediální obraz? Jsou slyšet i dobré zprávy. Čeští zemědělci pochopili, že jim nikdo nepomůže a začínají se otevírat veřejnosti, spolupracovat se školami. A obdobně i školy a školní statky představují veřejnosti i firmám svá zázemí, své poslání, své možnosti. Zemědělské firmy se stávají sociálními partnery škol, uvědomují si nutnost obměny zaměstnanců, spolupracují se školami, vytipovávají a vychovávají si mládež pro zemědělství. Optimismus je tedy namístě?

Vraťme se zase k významné historii. Ten počet absolventů za 150 let! Lze i vzpomínat na pomoc spolužáků a učitelů zemědělské školy v době války, na nepřerušené vazby, na kvalitní teoretické a praktické vzdělání. Pohledme do almanachu – „... za vše, čeho jsem dosáhl, vděčím zemědělské škole...“, pod tuto větu by se podepsal ne jeden absolvent chrudimské zemědělské školy.

Úvodní diskuze by mohla pokračovat, ale čas přivádí prvního přednášejícího v hlavní části jednání. O počátcích zemědělských škol a především školy chrudimské hovořil historik zemědělského školství, vzdělávání a výzkumu pan ING. JOSEF ROZMAN, CSC.

150 let zemědělského školství v Chrudimi

Chrudimská hospodářská škola „co vedlejší s podreálkou spojený ústav“ zahájila vyučování před 150 lety, 5. listopadu 1862. Začala tak historie dnes nejstarší české zemědělské školy v našich zemích. Původně, jak známo, v roce 1850 vznikly „novodobé“ školy dvě: 12. listopadu škola s německým jazykem vyučovacím v Libverdě u Děčína a 15 dní na to, 27. listopadu téhož roku, v Rabíně u Libějovic s českým

jazykem vyučovacím. Jenže ta česká byla posléze zrušena jako veřejné učiliště a nakonec zanikla úplně.

Libverdská škola přečkala do dnešních dnů, takže ji v „absolutním žebříčku“ jednoznačně patří první místo. Chrudimská se řadí na místo třetí, neboť necelý měsíc před ní zahájila činnost škola s německým jazykem vyučovacím v Kadani. Primát tedy drží v tom, že je nejstarší zemědělskou školou s českým jazykem vyučovacím – a navíc, že je první školou, kterou zřídila a dlouho dobu vydržovalo město!

Původní dvouletá hospodářská škola v Chrudimi působila 23 let (1862–1885), dalších 35 let (1885–1920) pokračovala tříletá střední škola hospodářská s maturitní zkouškou na závěr. A od roku 1920/21 dodnes, tedy 92 let, existuje čtyřletá hospodářská škola.

Ze skromných začátků vyrostla škola, která mohla „býti pokládána za nejlépe a nejbohatěji vypravenou školu v rakouské říši, ne-li v celé Evropě“ – říká v roce 1912 osoba nanejvýš povolaná, školní inspektor Dr. František Sitenský. V meziválečném období dochází k dalšímu výraznému rozkvětu. Výroční zprávy školy z třicátých let 20. století jsou uváděny takto: *„Zdejší vyšší hospodářská škola se stala první sdruženou školou zemědělskou a její příklad je se zdarem a velkými úsporami napodobován téměř všemi hospodářskými školami v Republice československé (RČS)... Postupně byly sdruženy v jediný zemědělský ústav: zemská vyšší hospodářská škola, vyšší hospodyněská škola (1920), odborná hospodářská škola (1921) a státní výzkumná stanice (1922). Kromě toho byly tu konány: státní kurs pro vzdělání učitelů lidových škol hospodářských (1920, 1922, 1927, 1928) a státní pedagogicko-didaktický kurs pro praktické zemědělce (1922, 1923, 1924) a II. trimestr pedagogického semináře pro učitelství škol zemědělských (1931).“*

„Letos vyučuje na sdružených zemědělských ústavech v Chrudimi 14 řádných a 10 mimořádných učitelů. Pět z řádných členů profesorského sboru napsalo 22 učebnic pro hospodářské školy v RČS. Studují zde žáci, jichž rodiče jsou převážně zemědělci.“

„Spolek absolventů hospodářské školy v Chrudimi čítá 525 členů a daroval pro účely vyšší hospodářské školy a zemědělských korporací v letech 1926–1933 více než 40.000 Kč... Škola má dvě moderně vypravené budovy s bohatými sbírkami učebních pomůcek ze všech vyučovacích oborů a vědeckou knihovnou s 9000 svazky. Laboratoře jsou opatřeny moderními přístroji, kústavu patří velký park, rozsáhlá botanická zahrada, zkušební pole a velký ovocný sad s chmelnicí. Na školním statku o 111 ha se pěstují ušlechtilá osiva a chová čistokrevný skot bernsko-český. Statek má vlastní mlékárnu a sýrárnu: je studijním vzorem výnosného středního selského hospodářství, zvláštní péče je věnována praktickému výcviku studujících na školním statku. Při škole jsou konečně i stanice včelařská a stanice pro využitkování ovoce.“

„Státní výzkumná stanice zemědělská v Chrudimi má tato oddělení: agronomické, agropedologické, agrometeorologické, pro produkci rostlinnou a živočišnou, chlévní a tržní kontrolu mléka a oddělení zemědělsko-průmyslové (1932/33)...“

Zemědělské školství v Chrudimi se samozřejmě nevyvíjelo izolovaně, ale ve víru závažných vnitřních i vnějších událostí, z toho 56 let v rámci rakouského mocnářství, dalších 74 let v rámci státního útvaru československého a posledních 20 let v rámci státního útvaru českého. Politické změny z padesátých let minulého století výrazně poznamenaly další vývoj zemědělského školství. Podle tehdejších nejvyšších představitelů rezortu „vyšší hospodářské školy vychovávaly kulaky a hlavně statkáře“. A to bylo třeba zásadně změnit! Záhy to pocítili stávající i budoucí studenti, stávající i budoucí učitelé, stávající i budoucí školy... V Chrudimi údajně podle tehdejších představ nebyly podmínky pro technickou školu – původní čtyřletá vyšší hospodářská škola byla v roce 1954 zrušena a v roce 1956 byla otevřena mistrovská škola. („Nebylo žáka, absolventa, ani učitele, kterého by se zrušení technické školy bolestně nedotklo“ – poznamenává kronika školy.)

V červenci následujícího roku se situace mění: „K Vaší žádosti ze dne 7. 6. 1957 o obnovení zemědělské technické školy (ZTŠ) v Chrudimi sděluje ministerstvo zemědělství a lesního hospodářství: Se zřízením ZTŠ v Chrudimi oboru pěstitelského a chovatelského v Chrudimi se souhlasí s tím, že ve školním roce 1957/58 bude vyučování zahájeno v I. třídě oboru pěstitelského s maximálním počtem 35 žáků. Zřízením ZTŠ v Chrudimi nesmí být ohrožena výuka v zemědělské mistrovské škole obor mechanizační.“

Před dvaadvaceti lety došlo k dalšímu historickému zlomu. Samozřejmě, mnohé se zásadně mění, mnohé se bude nepochybně ještě měnit – ale dovolíme-li si mírně parafrázovat slova básníka – „tradice by měla být úrodnou půdou, z níž by mohlo vzejít dobré dílo i pro generace příští“.

Změny v zemědělství v České republice a Evropské unii

Tradice a historických zkušeností si cení a rád využívá i druhý přednášející – PROF. ING. JOSEF PULKRÁBEK, CSc., absolvent chrudimské školy. Ve svém příspěvku se zamyslel nad tématem změn zemědělství u nás pod vlivem Evropské unie. K připomenutí souvislostí mu slouží starší literatura, kde občas zjistí, že všelicos už bylo lépe napsáno. Zemědělci potřebují vzdělávat, potřebují nové informace, zájemců o informace je velké množství i v řadách podnikatelů. Ten, kdo má o obor skutečný zájem, začne v něm i pracovat, ve vzdělávání pokračovat. „Motorem jsou“, podle prof. Pulkrábka, i děti podnikatelů v zemědělství.

Společná zemědělská politika by měla odpovídat našim současným možnostem a podmínkám. Dnes je o naše potraviny i komodity zájem, není ale potěšitelné, že se zemědělství jako celek trochu za národním hospodářstvím opoždí. Zemědělství má však i krajinnotvornou funkci. Naše republika má silné osídlení, při hospodaření na půdě je nutno brát ohled na naši krajinu. Potraviny z Evropy nevyvezeme, proto je třeba produkovat takové suroviny, které u nás dokážeme využít. „Svět nás

v zemědělství pořád někam tlačí“ a my se musíme bránit tím, že budeme vytvářet konkurenčně schopné produkty. Zemědělec je dnes vlastně podnikatelem na venkově. Musí se starat o celý venkovský prostor, ne už pouze o půdu a zvířata. Jeho činnost má nutně širší uplatnění. Evropská unie chce za svou finanční podporu do zemědělství čistou vodu, čisté prostředí...

A jak si stojí české zemědělství v porovnání s Evropou? Naším zemědělcům chybí kapitál na rozvoj, stále jsme obtížně konkurenceschopní, čistá přidaná hodnota – to je u nás problém. Obchodujeme ne s výrobkem, ale s produktem. Značný dopad pro naše zemědělce má i špatně provedená privatizace potravinářského průmyslu.

I v úvodní diskuzi už se mluvilo o nedobré věkové struktuře v zemědělství. Chybí nám mladší generace, která by ovládala moderní techniku, začínají chybět zemědělství technici, přeškolení na jinou odbornost bude obtížné. Potěšitelné naopak je, že s poklesem stavů hospodářských zvířat jsme se dokázali vyrovnat vyšší užitkovostí, ale pořád nestačíme všem.

Dobré je i zvyšování hektarového výnosu v rostlinné výrobě. Všechna naše opatření i opatření EU se nám nemusí líbit, ale žijeme tu, žijeme v Evropě a nastavené podmínky musí být rovněž přijatelné pro naše sousedy. Spousta omezení patří do dnešního světa. Příkladem negativního dopadu světové zemědělské politiky u nás je redukce cukrovarnictví.

Půda, to je nejvzácnější dar a podle toho se k ní musíme chovat. To znamená pečovat o ni a v dobrém stavu ji předat dál. „Nebudou-li rostliny, nebudou lidé...“ Nikomu to nevádí? Vše dovezeme...? Statistiky se v údajích o ve výměře půdy trochu rozcházejí – nebylo tolik luk a pastvin. Půda musí mít dostatek organické hmoty, dostatek živin. V současnosti se více hnojí, nedostatečně jsou však půdy zásobeny fosforem a draslíkem. Dalším negativním dopadem na půdu je její přílišné utužení zemědělskou technikou. Zřetelné jsou změny ve struktuře plodin. Pěstuje se málo žita, základ osevního postupu vždy tvořily víceleté rostliny – a ty „těžko hledat“. Převládají plochy řepky, kukuřice (ta nahradila řepu), stále se zvyšují jejich výnosy.

Mění se i účel pěstování rostlin. Zvyšuje se produkce surovin pro obnovitelné energie, prof. Polkrábek předpokládá, že je to dobrá možnost podnikání, která pomůže udržet venkovskou krajinu. A na závěr svého vystoupení znovu zdůrazňuje – základem našeho podnikání je půda, proto je nutné držet její dobrou kvalitu a dál ji předávat. Musíme vychovávat podnikatele pro venkov, vychovávat vzdělané odborníky.

Ve prospěch panelové diskuze se vzdal své přednášky „Zemědělské vzdělávání v mezinárodních souvislostech“ PROF. ING. MILAN SLAVÍK, CSC., který moderoval hlavní jednání konference. Seznámil posluchače s myšlenkami PROF. MAURICE J. ROLLE z Univerzity v Readingu. Profesor Rolles obohatil

i zemědělskou školu v Chrudimi, když přivedl do těchto prostor exkurze studentů z celého světa. Byla to velká zkušenost pro obě strany. Ve svém příspěvku „na dálku“ se zmínil o čtyřech aspektech venkovského života a jeho vlivu na vzdělávání a jeho proměny. Propojení se vzděláváním, pomoc a podpora, nadšená práce učitelů, škol je na venkově nutností. Jediná forma změny je ta, která vede ke stabilitě. Cílem moderního hospodaření musí být odpovědnost, vzdělávání je třeba vždy orientovat na studenta. Výroba potravin se změnila, chceme nezávadné potraviny s vyšší výživnou hodnotou..., vyžadujeme regionální potraviny. Rozvíjejí se volnočasové aktivity, podnikatelé mohou zaměstnávat sami sebe... Nad vším se „vznáší“ potřeba celoživotního vzdělávání.

Spektrum pohledů odborníků

Po přednáškách se rozproudila panelová diskuze s mezinárodní účastí. Hosty konference byli i finští delegáti (Finsko je dlouhodobě ve školství na špici). Kromě informací o finském školství přítomné hned zajímalo, jaká je situace s dovozy potravinami ve Finsku, jak se o to stará stát? Otázkou je finanční konkurence, stejný problém existuje i ve Finsku – dováží se levnější potraviny. Finsko se nebrání dovozu, podíl zemědělství je malý, nejsou soběstační.

Evropa potraviny potřebuje, tak proč by nemohly být na evropském trhu i naše, kvalitní; naše pozice zabírá někdo jiný. Agrární komora se obává tlaku na zvyšování cen potravin. Až přes zvýšené ceny potravin si snad politici všimnou zemědělství. Absolvent chrudimské školy, soukromě hospodaří zemědělec, nevidí příliš pozitivních kroků k pomoci zemědělství. Na venkově se žilo hůře, zemědělci byli skromnější, pracovitější, zodpovědnější. Jako chybu vidí zrušení veškerého zpracovatelského průmyslu, zrušení družstevních mlékáren, cukrovarů, drůbežáren...

Hovořilo se i o velké tradici včelařství, potřebuje zaměstnavatel včelaře? Včelaři mohou podnikat, mohou vzdělávat veřejnost, rostlinná výroba včelaře potřebuje. Ve Finsku včelařství nemá svou střední školu jako u nás, na vysoké škole je možné si vybrat včelařský kurz, ale profese včelař tam neexistuje.

Zemědělské odborníky mrzí nezáměr politiků (a dalších) o zemědělství. S nástupem nové techniky, nové technologie po roce 1990 je nedostatek kvalifikované pracovní síly. Chybí agronomové, zootechnici, kteří se nedají někým nahradit. I proto už si některé zemědělské firmy vytipovávají školy ke spolupráci a schopné žáky chtějí motivovat formou stipendií. Podle zkušeností ministerstva zemědělství žáci příliš nechtějí nastoupit do žádného oboru, kde se pracuje rukama. Obdobná situace v učňovském školství je i v průmyslových oborech, mladí mají pokřivený pohled na svoji perspektivu. Jak napravit vnímání mladých lidí, vnímání jejich rodičů? Na školách už to příliš nevyřeší, „přetahují se“ o žáky a svou nabídkou jen reagují na poptávku, která přichází od dětí, rodičů. Zmíněna byla i informace o nábořech a stipendijní podpoře našich žáků zahraničními firmami v příhraniční oblasti. Problémy se zemědělským školstvím je v Evropě i ve světě.

Spolupráce se zemědělskými podniky

A optimistický závěr panelové diskuze? Demografický vývoj, problém systému financování odborného školství... Jak dál se zemědělským vzděláváním? O možnosti, jak získat zájemce o studium, jak dát kvalitní vzdělání a dobrou perspektivu při uplatnění na trhu práce, mluvil ředitel ING. VALÁŠEK. Problematikou se začali na chrudimské zemědělské škole zabývat před pár lety a výsledkem je rozšířená spolupráce se zemědělskými podniky. Zatím nejdále se dopracovali ve spolupráci s firmou Cerea, a.s. Pardubice, která je členem holdingu Agrofert. S touto firmou mají uzavřenu písemnou dohodu

o vzájemné spolupráci. Firma se v dohodě zavázala poskytovat škole materiální pomoc pro potřeby výuky odborných předmětů a praxí. Pro tyto účely zapůjčuje moderní stroje, na které škola v daném systému zatím nedosáhne. Zajišťuje škole odborné přednášky na témata, která si zvolí. V letošním školním roce připravují ve spolupráci s Cerea, a.s. sérii společných prezentací školy a firmy na základních školách. Slibují si od této spolupráce zvýšený zájem o zemědělské vzdělávání, zkvalitnění přípravy žáků a zvýšení celkové úrovně absolventů. Cerea, a.s. nabízí na oplátku možnost zaměstnání absolventů.

Je o čem přemýšlet, volná debata může pokračovat. Účastníci konference jsou zváni na prohlídku expozic Střední školy zemědělské a Vyšší odborné školy Chrudim a Školního statku Vestec.

TVORIVÁ DIELŇA PRE VIDIECKE ŽENY

Workshop s názvom „Úspešné vidiecke ženy – životaschopný vidiek“ zaznamenal veľký záujem účastníčok z krajín EÚ aj mimo nej – z krajín, ktoré sú zapojené do programu celoživotného vzdelávania GRUNDTVIG. Téma bola zvolená s ohľadom na naliehavosť mnohých problémov vidieka, ale aj vzhľadom na reformy vyplývajúce zo spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. Workshop, ktorý zorganizoval Agroinštitút Nitra, š.p., sa konal v prvý októbrový týždeň a zúčastnilo sa ho 15 účastníčok (štyri zo Španielska, päť z Rumunska, tri zo Škótska a po jednej z Nemecka, Poľska a Bulharska).

Cieľom workshopu bolo podporiť a rozvinúť kľúčové zručnosti dôležité pre úspešný osobný i ekonomický rozvoj žien z vidieckeho prostredia. Stretnutie malo napomôcť výmene skúseností pri podnikaní žien na vidieku, umožniť spätnú väzbu a vzájomnú podporu, ale aj získať inšpiráciu pre rozbehnutie vlastného podnikania alebo inej aktivity žien na vidieku.

V kombinácii s formálnym vzdelávaním mali účastníčky v rámci workshopu možnosť zoznámiť sa s úspešnými podnikateľkami a ich projektmi i podnikaním na slovenskom vidieku. Mali tiež možnosť navštíviť mikroregión Radošinka a oboznámiť sa s aktivitami miestnej akčnej skupiny Radošinka, pričom sa veľmi zaujímali nielen o jej fungovanie, ale aj podporu podnikania na vidieku prostredníctvom prístupu Leader z Programu rozvoja vidieka. Prezreli si aj agroturistické zariadenia prevádzkované ženami, konkrétne ranč Nové Sedlo v obci Cabaj Čápor a novovybudované ubytovacie zariadenie Viktória

v obci Čab. Program bol bohatý a naplnený od rána do večera, takže oddýchnuť si mali možnosť pri cvičení jogy alebo počas kreatívnej dielne, počas ktorej si vyrobili malé umelecké dielka z drôtu a korálikov. Všetky tieto aktivity umožnili účastníčkam interaktívne zdieľanie názorov, postrehov i skúseností.

Účastníčky mali možnosť získať náhľad od ostatných žien z iných krajín a poskytovať si vzájomnú väzbu. Mnohé získali nové nápady i inšpiráciu a určite sa pokúsia o ich realizáciu po návrate domov. Získané postrehy a príklady dobrej praxe im pomôžu zlepšiť ich podnikanie a služby na vidieku, s ktorými sa môžu podeliť s ostatnými členkami organizácií, ktoré zastupovali. Hlavne v Španielsku a Rumunsku fungujú aktívne národné asociácie žien špeciálne zamerané na vidiecke ženy.

Workshop umožnil účastníčkam získať alebo rozšíriť dôležité poznatky, ktoré môžu uplatniť v podnikaní. Mali

možnosť prediskutovať svoje marketingové stratégie nielen s profesionálnym lektorom, ale aj vzájomne medzi sebou. Ku kľúčovým zručnostiam patrí aj znalosť informačných technológií a internetu. Účastníčky získali základnú orientáciu v tvorbe, dizajne a spravovaní svojich webových stránok. Konkrétne analýzy funkčných webových stránok z hľadiska atraktívnosti a funkcionality im dali podnety pre ich tvorbu v prípade absencie stránok alebo námety na vylepšenie tých, ktoré už spravujú.

V závere workshopu účastníčky hodnotili jeho organizáciu i program prostredníctvom predpísaných dotazníkov, ktoré budú zaslané na ich národné agentúry, aby tak prispeli k zlepšovaniu tejto neformálnej formy vzdelávania dospelých a slúžili aj ako spätná väzba pre európske inštitúcie. Pridanou

hodnotou bolo nadviazanie nových medzinštitucionálnych vzťahov, ale aj osobné kontakty, ktoré určite poslúžia nielen k ich profesionálnemu a osobnému rozvoju, ale také k novým stretnutiam, prípadne k realizácii ďalších medzinárodných projektov. Organizátori workshopu sú presvedčení, že účastníčky uplatnia získané poznatky v praxi a ich úspechy a rozvoj potvrdia význam stretnutí tohto druhu.

Pre tých, ktorí majú záujem o neformálne vzdelávanie a chceli by sa ho prípadne zúčastniť, odporúčame do pozornosti ponuku tvorivých dielní na stránke Programu celoživotného vzdelávania: <http://llp.eupa.org.mt/resources.php?id=157>

Mgr. Tatiana Kobidová
Europe Direct Nitra

LITERÁRNA SÚŤAŽ KU „SVETOVÉMU DNI POTRAVÍN“

Pri príležitosti národných osláv Svetového dňa potravín, ktoré sa konali 26. októbra 2012 na Agroinštitúte Nitra, boli na výstavných paneloch verejnosti predstavené víťazné eseje zo súťaže pre stredné odborné školy na tohtoročnú tému Svetového dňa potravín: „Poľnohospodárske družstvá – kľúč k užitívu sveta“. Súťaž vyhlásilo MPRV SR, Agroinštitút Nitra a informačné centrum Europe Direct.

Ocenenia získali:

1. miesto – Zuzana Monková zo SOŠ Kežmarok
2. miesto – Adriána Bajzíkova zo SOŠ Topoľčany
3. miesto – Karina Compelová zo SOŠ Kežmarok

Vítajkám blahoželáme a všetkým účastníkom ďakujeme za aktívnu účasť v súťaži.

ZH

Polnohospodárske družstvá – kľúč k užitívu sveta

Polnohospodárske družstvo je spoločenstvo mnohých ľudí, ktorí sa starajú o obživu krajiny. Ľudia pracujúci v takomto spoločenstve sú schopní zabezpečiť potravu nielen pre krajinu, v ktorej žijú, ale často vyvážajú vypestované plodiny a vychované zvieratá do zahraničia.

Už na začiatku ľudskej evolúcie ľudia chytali zver a vznikala prvá deľba práce. Najskôr žili kočovným spôsobom a chodili za potravou, no postupom času sa usadili na určitých miestach a budovali si malé hospodárstva. Prichádzali na to, ako pestovať, či ako chovať zvieratá. Tak ako aj my, museli z niečoho žiť. A potrava, ktorá bola v okolí, sa mienila a bola čoraz ďalej a ďalej. No pôda a voda boli vždy k dispozícii, preto postupom času prišli na to, čo sa im oplatí pestovať a akým spôsobom. Mali to omnoho ťažšie ako my v 21. storočí, v ktorom sa namiesto kameňa, či dreva využívajú obrovské ťažké mechanizmy. Hoc značným podielom znečisťujú životné prostredie, ale šetria čas, ktorý v dnešnej dobe znamená peniaze.

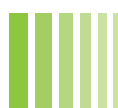
Pre niektorých z nás je možno udivujúce, ako môže niekto pracovať na družstve. V mylných predstavách si väčšina z nás myslí, že práca na poľnohospodárskom dvore sa týka len dojenia kráv a vynášania hnoja. No nevieme, že ručné dojenie sa už prevažne nevyužíva nielen z hygienického, ale aj ekonomického hľadiska. Ba aj práca má omnoho rozsiahlejší a pestrejší obsah. Na celom Slovensku postupne družstvá zanikajú, čoraz menej ľudí sa zaují-

ma o poľnohospodárstvo. Áno, je omnoho jednoduchšie zísť do hypermarketu na nákup, tovar nahádzať do nákupného vozíka a pri pokladni zaplatiť. Vypestovať plodinu, či vychovať zvieratá je zdlhavesšie. Biopotraviny, ktoré si vypestujeme doma, majú veľa vitamínov, krásnu farbu a mnoho iných pozitívnych vlastností pre zdravie ľudského tela. Možno nie sú paradajky vypestované doma na záhrade také veľké a červené ako v obchode, ale sú zaručene kvalitnejšie a neprechemizované.

Polnohospodárstvo sa týka obživy celého sveta, čiže ľudstva. Čoraz častejšie počujeme v správach, ako sa ceny za potraviny zvýšili, čoho je nedostatok. Preto sa pýtam samej seba. Prečo teda zanikajú poľnohospodárske družstvá? Prečo sa na poliach stavajú domy, parkoviská, veľké obchodné centrá? Kam mizne zeleň? Čo bude o dvadsať, päťdesiat rokov? Pozrieme sa von oknom a všade bude betónová džungľa? Fatálne nízky počet hlavne mladých ľudí sa zaoberá problematikou poľnohospodárstva. Problematikou práve preto, lebo u nás družstvá zanikajú, alebo sa stávajú súkromným majetkom. Pevne verím, že ja nebudem súčasťou chemického sveta, v ktorom nebudem jesť šťavnaté jablká z bábinej záhrady, ale budem si kupovať niečo, čo sa na jablko síce podobá, ale nebude mať takú chuť a ani vitamíny.

Dúfam, že sa ľudstvo spamätá, a že zregeneruje to, čo je možno už dávno stratené. Bez peňazí sa žiť dá, ale len ten prežije, kto má dve šikovné ruky a kúsok rozumu, aby si vedel sám vypestovať to, čo k životu potrebuje. Vyhovárať sa vieme všetci. Najľahšie sa je vyhovoriť na štát a všeobecne na všetko ostatné. Nikdy sa nepozerala na seba a ak áno, tak len ako čo najskôr zarobíme, aby sme sa mali lepšie. Ak to s našim poľnohospodárstvom pôjde takto aj naďalej, bude to mať určite fatálne následky pre budúcu generáciu.

Zuzana Monková, IV. A
Stredná odborná škola Kežmarok

MÁME VELKÝ VÝROBNÍ POTENCIÁL, JE TŘEBA JEJ VYUŽÍT, NE TLUMIT

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky

České zemědělství dokončuje rozpočtovou dekádu současně Společné zemědělské politiky (SZP). Byla to dekáda, která nám přinesla zásadní změny.

Hlavní změnou byly redukce stavů chovaných hospodářských zvířat, snižování potravinové soběstačnosti a snižování zaměstnanosti. Byla to ale i dekáda politické nestability ve smyslu neobvykle častého střídání osob na pozici ministra zemědělství. Výsledkem těchto dějů a procesů je zbytečný ústup z pozic a snižování rozměru zemědělství. Zatímco staré země EU si svůj výrobní potenciál podržely a zvyšují ho, my jdeme trajektorií sestupu, a to trvale. Mimo jiné to ve svých grafech potvrzuje i světová agentura FAO. Srovnává indexy vývoje zemědělské produkce na jeden hektar od roku 1985. Je z toho patrné jediné, Česká republika se výrazně a trvale propadá. Jak ale nalézt pozitivní rétoriku, když před pár týdny ministr financí znovu předvedl, že umí jenom brát do ruky kalkulačku a škrtnat. Jde tak daleko, že mimo jiné prosazuje seškrtání kofinancování Programu rozvoje venkova. Konkrétně – ušetří 500 mil. Kč ze státního rozpočtu a my budeme chudší o 2 miliardy Kč z rozpočtu Evropské unie! České zemědělství vydrží mnoho, ale ne všechno. České zemědělství má velkou tradici a stále ještě potenciál, který bych na několika příkladech uvedl.

Příklad první: Výkonnost dojníc české holštýnské populace překročila 9200 kg za průměrnou uzavřenou laktaci. To je nejen evropská, ale i světová úroveň. Příklad druhý: ředitel Svazu chovatelů českého strakatého skotu doc. Ing. Josef Kučera byl letos v září zvolen prezidentem Světové federace strakatého skotu. Je to velké uznání kvalit naší chovatelské práce. Náš strakatý skot má ve světě vynikající zvuk a je velmi žádan. Mohl bych mluvit o dalších příkladech, jako jsou vinaři, ovocnáři, chmelaři a další.

Co je pro zlepšení současné situace v českém zemědělství třeba udělat? Jak se k této problematice staví Agrární komora České republiky? Požádali jsme ministra zemědělství Petra Bendla, aby se především dokončily práce na koncepci českého zemědělství. Abychom trend, který jsem v úvodu deklaroval, konečně přerušili a abychom se vrátili k výrobě a k zaměstnanosti. Jsem přesvědčen, že je nejvyšší čas.

Ing. Jan Veleba, prezident Agrární komory ČR

VÝZNAMNÁ NÁVŠTĚVA V JAROMĚŘI

Dne 23. října 2012 Střední škola řemeslná v Jaroměři přivítala vzácnou návštěvu. V rámci svého programu v hradeckém kraji navštívil naši školu Jeho Excelence velvyslanec Bolívarovské republiky Venezuely pan Victor Hernandez.

Po úvodním srdečném přivítání významné návštěvy paní ředitelkou školy Mgr. Jitkou Kočišovou si pan velvyslanec prohlédl školní areál a ocenil její nedávné 125. výročí založení. (Škola byla založena v roce 1886 s názvem c. k. Všeobecná řemeslná škola, během doby se názvy různě měnily a od roku 2006 nese název Střední škola řemeslná v Jaroměři.) Následovala výměna zkušeností v oblasti školství Venezuely a České republiky, prohlídka „Galerie“ v prostorách školy, kde jsou vystaveny práce oboru „Umělecký kovář a zámečnický, pasíř“.

Pana velvyslance velice zajímaly vypracované školní vzdělávací programy pro jednotlivé učební obory a přímo požádal paní ředitelku o jejich elektronickou podobu jako inspiraci pro rozvíjející se učňovské školství ve Venezuele.

Několika hodinová beseda a exkurze v dílnách (kovodílny, truhlářské dílny a dílna keramiků) vyústila v oboustranný slib, že tato návštěva školy nebyla návštěvou poslední. Paní ředitelka pozvala pana velvyslance na závěrečné předávání

vysvědčení na konec letošního školního roku a toto pozvání bylo upřímně přijato.

Zdeněk Vítěk, SŠŘ Jaroměř

PODZIMNÍ UDÁLOSTI V OPOČNĚ

Aranžérky na Dožínkách 2012

Dne 15. září 2012 se v Hradci Králové konaly již podeváté Královéhradecké krajské dožínky. Letos čekala návštěvníky velká změna. Vzhledem k rekonstrukci Šimkových sadů se vše odehrávalo na parkovišti před koupalištěm Flošna a v blízkém okolí. Stejně jako v minulých letech zde bylo možno zakoupit nejlepší produkty českých zemědělců a potravinářů, vidět nejnovější zemědělskou techniku, hospodářská zvířata a mnoho doprovodných kulturních akcí. Naše žákyňe ze zahradnického oboru vzdělání s učitelkami odborného výcviku vyzdobily svými výrobky jeden ze stánků, který opět upoutával svou originalitou mnoho návštěvníků dožínky.

V pátek 14. září navštívili areál žáci základních a středních škol, kteří se zde mohli zúčastnit odborně zaměřeného Dne zemědělství Královéhradeckého kraje a absolvovat různé soutěže se zemědělskou tematikou.

Farmářů na výstavě drobného zvířectva

Ve dnech 22.–23. září 2012 pořádala Základní organizace Českého svazu chovatelů v Třeběchovicích p. Orebem Místní výstavu drobného zvířectva. Byla přehlídkou nejlepších plemen slepic, hus, kachen, krůt, holubů, králíků aj. Součástí výstavy byla tradičně speciálka Klubu chovatelů Českých hus, speciálka Klubu chovatelů krůt a perliček a Klubu chovatelů Šumavanek. Naši žáci oboru Farmář měli příležitost poznat

práci chovatelů a hlavně hodnotitelů zvířectva před výstavou. Pomáhali při hodnocení slepic, holubů a králíků, což jim přineslo praktické zkušenosti ve svém oboru.

Škola v Opočně slavila 150 let

K nejvýznamnějším událostem letošního školního roku patří bezesporu oslava 150. výročí založení Hospodářské školy v Opočně, která je nyní jedním z pracovišť SŠ a ZŠ, Nové Město nad Metují.

V sobotu 13. října byl areál školy otevřen široké veřejnosti, aby zde mohla se současnými i bývalými zaměstnanci a žáky školy oslavit toto významné jubileum. Po slavnostním zahájení se návštěvníci vydali do hlavní budovy, kde na ně čekaly krásně vyzdobené učebny a chodby. Záležet si dali žáci na přípravě zemědělské učebny, kde byly k vidění staré a nové pomůcky pro výuku chovu zvířat a pěstování plodin. Venkovní vystavené panely s mnoha informacemi a fotografiemi všem připomněly historii školy v Opočně. Na přípravě oslav se podíleli všichni zaměstnanci a žáci školy. Venkovní prostory upravili hlavně chlapci a dívky zemědělských, zahradnických a opravářských oborů se svými učiteli odborného výcviku. Dívky – aranžérky se svými učitelkami vyzdobily areál nápaditými aranžmá s podzimní tematikou. V části areálu byly vystaveny staré a nové zemědělské stroje. Nechyběla ani malá expozice hospodářských zvířat. Žáci kuchařských oborů a jejich učitelé zajistili občerstvení a obsluhu v naší moderní školní jídelně a kavárně. Zákusky upekli učitelé a žáci oboru Cukrář na pracovišti v Novém Městě n. M. Kolegové z Nového Města nám pomáhali i s prodejem potravinářských produktů. Na dvoře školy nabízeli své produkty i někteří prodejci z blízkého okolí. V odpoledních hodinách zpestřila oslavu oblíbená dechová kapela a country skupina.

Oslavy 150. výročí založení naší školy v Opočně se velmi zdařily. Přispělo k tomu krásné počasí, ale hlavně snaha a práce všech, kterým na jejich škole záleží a kteří chtějí vytvořit co nejlepší prostředí pro svoji práci se žáky.

Ing. Dagmar Mlatečková
SŠ a ZŠ Nové Město n. Metují, pracoviště Opočno

HODNOTENIE KONÍ V ŠALI

Tradičným vyvrcholením športovej a chovateľskej sezóny vo všetkých renomovaných zariadeniach, ktoré sa zaoberajú chovom koní, je jesenné bilancovanie spojené s bonitáciou koní.

Stredná odborná škola Šaľa so svojim chovom športových a dostihových koní už niekoľko desaťročí píše svojimi úspechmi dejiny ďaleko prekračujúce hranice Slovenska. Jesenné hodnotenie koní (konané dňa 10.10. 2012) nebolo len dňom bilancovania, ale zároveň aj profesionálnym stretnutím chovateľov, športových jazdcov, vedenia školy, zástupcov zriaďovateľa – NSK a širokej odbornej a laickej verejnosti. Odbornej komisii zloženej zo zástupcov zriaďovateľa – Ing. Józsefa Kürtiho a Margity Botlovej, RVPS – MVDr. Anny Kotulákovéj, Národného žrebčína Topoľčianky – Ing. Juraja Kovalčíka a zástupcov školy – Ing. Magdalény Birnšteinovej – riaditeľky školy, Mgr. Romana Mladého – hlavného majstra OV a Kataríny Vágóovej – ekonómky školy bolo predvedených 37 koní rôznych vekových a úžitkových kategórii.

Ekonomické podmienky prinútili chovateľa – SOŠ Šaľa k prísne dodržiavaniu zásady: nechovať kvantitu, ale kvalitu. Predvedené chovné kobyly boli všetky preverené v športe, nemajú hrubé exteriérové vady a svojím pôvodom korešpondujú s európskou špičkou preverenou svojou výkonnosťou na úrovni majstrovstiev sveta a OH. Kolekcia športových a prevádzkových koní je vždy odzrkadlením kumštu chovateľov v minulých rokoch. Predvedené kone vzhľadom k využitiu koní pre výuku žiakov školy vo všeobecnosti vynikajú dobrým charakterom. Vymenované športové úspechy športových koní na úrovni majstrovstiev Európy, GP CSIO a svetových jazdeckých hier nikoho nenechali na pochybách o správnosti chovateľských postupov a následnej profesionálnej príprave a prezentácie úspechov chovu na športových kolbiskách.

Mladé kone vo veku 6 mesiacov až 2 roky boli posúdené len na základe pôvodu, exteriéru a súčasnej kondície. Celá kolekcia sa prezentovala ako vyrovnaná a nádejná pre využitie v športe a ďalšom chove.

Hoci neľahká ekonomická situácia sa dramaticky prejavuje aj v chove športových koní vo všeobecnosti, SOŠ Šaľa a jej chov koní stále profituje zo svojej bohatej a úspešnej histórie, profesionálneho tímu chovateľov a športových jazdcov a podpory hlavne u svojho zriaďovateľa Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Ing. Zdenko Malík
SOŠ Šaľa

NEOBHOSPODAŘOVANÉ POZEMKY

Prostor pro invazní druhy rostlin, 29. díl

Zimolez tatarský (*Lonicera tatarica*)

Zimolez tatarský roste ve volné přírodě na území od dolní Volhy až po Jenisej. Je poměrně nenáročný a dnes patří k nejpěstovanějším okrasným keřům. V Čechách byl poprvé pěstován roku 1835 v Královské oboře v Praze. První údaje o jeho zplanění snad pocházejí z roku 1872.

Je to keř do 3 m výšky, bohatě větvený, s větvemi šedohnědými a borkou odlupčivou v pruzích. Zimolezy mají ve větvích parenchymatickou dřev, která u některých druhů vysychá, a větve jsou pak duté. U zimolezu tatarského je to hnědá vysychající dřev. Listy jsou vstřícné, s řapíky krátkými (2–6 mm). Čepel je vejčitá, s vrcholem tupě špičatým a s utátou nebo srdčitou bází. Velikost čepele je velmi proměnlivá, délka od 1,5 až do 8 cm, šířka od

1,5 do 4,5 cm. Listy jsou lysé, na rubu světlejší. Květy rostou v paždí listů ve zvláštním dvoukvětném květenství. Stopka je společná, 1,5 až 3 cm dlouhá. Na bázi dvojice květů jsou čárkovité lysé listeny. Na bázi každého květu jsou listeny, kterým se v tomto případě říká listence – jsou vejčité, dosahují do poloviny délky semeníku a jsou volné nebo jen trochu na bázi srostlé. Také semeníky jsou volné. Tvar a srůstání listenů, listenců a semeníků patří k důležitým určovacím znakům u rodu zimolez. Květy jsou souměrné, koruna je dvoupyská, korunní trubka je na bázi vakovitě rozšířená. Koruna je až 2 cm dlouhá, tmavě růžová, růžová nebo

bělavá, vně lysá, uvnitř chlupatá. Trubka korunní je delší než cípy, které tvoří jednoduchý spodní pysk a na čtyři cípy rozdělený horní pysk. Cípy jsou odděleny od sebe až ke korunní trubce. Zimolez tatarský kvete v květnu až červnu.

Plodem je červená bobule, až 8 mm velká, která obsahuje 3–7 zploštělých žlutohnědých semen. Semena jsou obvykle dobře klíčivá. Bobule jsou jedovaté. Z toho důvodu by bylo rozumné, nevysazovat zimolez v blízkosti dětských hřišť.

Při požití většího množství bobulí je vhodné sníst několik tablet živočišného uhlí, případně se obrátit na lékaře.

Zimolez tatarský je velmi proměnlivý, hlavně ve velikosti listů a květů, také v barvě květů. Také se velmi snadno samovolně kříží, ale kříženci jsou obtížně rozeznatelní. Proto se někdy mluví o celém komplexu druhu *L. tatarica*. Pokud semena nebyla sebrána ve volné přírodě v původním areálu druhu, pak se může jednat o křížence. Rod *Lonicera* obsahuje asi 180 druhů, nejen přímé keře, ale i liány. Jejich původní areál je mírné a subtropické pásmo severní polokoule, mnoho druhů pochází z východní Asie, mnoho lián např. roste ve Středomoří. Je pravděpodobné, že bude někdy celý rod rozdělen na menší jednotnější rody.

Zimolez tatarský se u nás běžně pěstuje v parcích, ale vysazuje se občas do volné krajiny, podél dálnic atd., zároveň jeho semena roznášejí ptáci, a tak zplaňuje v okolí obcí u cest nebo potoků i v podrostu lesa, spíše v teplejších oblastech. Jeho porosty najdeme např. kolem Českého středohoří – u Teplic, Ústí nad Labem, Litoměřic, Lovosic. Také v blízkosti Prahy, Kladna, Plzně, Nymburka, Olomouce, Prostějova, Brna i jinde. Do volné přírody utekl ve Francii, na Pyrenejském poloostrově, ve střední Evropě. Zplanělý roste i v Severní Americe, kam byl introdukován jako okrasný keř v roce 1752. Dnes je znám od Aljašky po Kalifornii, kde se šíří v narušeném prostředí. Ještě invazivněji se tam chová východoasijský druh zimolez Maackův (*L. maackii*).

Při odstraňování zimolezu je výhodou, že má poměrně mělké kořeny, nejlépe se vyrývá na jaře, když je půda vlhká. Případně lze keře brzy na jaře seříznout k zemi a pahýly natřít herbicidem Roundupem. Bez natření by keř zmladil. Pokud keř obrazí, lze řez opakovat brzy na podzim. Někdy je nutné opakovat mechanický a chemický zásah 3–5 let, aby se odstranily i semenáčky vzešlé ze semen půdní banky.

Hlošina úzkolistá, tzv. česká oliva (*Elaeagnus angustifolia*)

Název „česká oliva“ upozorňuje na vnějškovou podobnost hlošiny úzkolisté s olivou. Úzké listy na rubu světlé, plody trochu si podobné. V našich podmínkách by ovšem oliva nepřežila zimu. Jinak si ty dřeviny nejsou nijak příbuzné. Ale i latinské jméno *Elaeagnus* znamená něco jako „olivě podobná“.

Hlošiny jsou keře nebo stromy, asi 40 druhů v jižní Evropě, v Asii a Severní Americe. Blízké příbuzný hlošinám je rakytník *Hippophæ*.

Hlošina úzkolistá je opadavý keř nebo strom až 10 m vysoký, obvykle s křivým nebo nakloněným kmenem maximálně o průměru 30 cm. Ze staršího kmene visí trásnitě cáry odlupující se borky. V zimě jsou nápadné i svěšené poměrně husté větvičky a často i trny na hnědých větvích. Letorosty jsou během jara a léta nápadně stříbřité, podobně jako další části rostliny – listy, květy, plody. Pokud se na trichomy (chlupy) podíváte mikroskopem, zjistíte, že jsou velmi zajímavé. Na krátké stopce plochý štítek, vypadá jako hvězdička. Listy jsou úzké, kopinaté, až 10 cm dlouhé a 2 cm široké. Mladé jsou stříbřité oboustranně, později jen na rubu. Květy rostou po jednom až třech v úžlabí listů na letorostech. Kvete v květnu a červnu, voní a láká včely na nektar. Květy jsou zvonkovité, tvořené jen kalichem, čtyřčetné, až 9 mm dlouhé, uvnitř žluté. Jsou buď oboupohlavné, nebo jen s tyčinkami. Rozšířené květní lůžko (češule) obklopuje bází pestíku a po odkvětu zdužnatí. Tak vznikne zdánlivá peckovice, elipsoidní, s žebnatou peckou (morfologicky správně asi oříšek). Termín peckovice je dále v textu použit pro zjednodušení. Dužnina peckovice je suchá, moučnatá, nasládlá. U nás často nedozrávají do úplné zralosti.

Hlošina úzkolistá má původní areál dosti velký – od Malé Asie a Kavkazu, evropské části Ruska přes západní Sibiř a Střední Asii až po Mongolsko a Čínu. Ze sušených peckovic se dřív v těchto oblastech mlela mouka na kaše a placky. Snad se používaly i na likéry a podobně. Dřevo bylo využíváno k výrobě náradí a částí hudebních nástrojů.

V Čechách byla hlošina úzkolistá poprvé vysazena v r. 1835 v Praze v Královské oboře. Poměrně často se vysazuje v parcích, je světlomilná a odolná k suchu i imisím, snáší i zasoleté půdy, používá se nejen ve městech, ale i při rekultivacích. U nás netrpí chorobami ani okusem zvěří. V teplejších oblastech zplaňuje, nejen u nás. Roste na okrajích lesů, na kamenitých stráních, na slunci, na půdu není příliš náročná (dává přednost půdě humózní a vlhčí). Hlošiny mají na kořenech symbiózu s bakteriemi tzv. aktinomycetami, jejichž kolonie se vzhledem trochu podobají koloniím plísní (proto ten „houbový“ název). Díky této symbióze mohou hlošiny využívat do jisté míry jako zdroj dusíkaté výživy i vzdušný dusík, to je výhoda na chudých půdách. Pokud roste na chráněných územích, je nežádoucí, pak se proti ní používají i herbicidy.

V parcích se také někdy pěstují další druhy – hlošina stříbrná *E. commutata* ze Severní Ameriky a hlošina okoličnatá *E. umbellata* z Číny. Ta má peckice kulovité červené dužnaté kyselé, chutí podobné rakytníkovým, s vysokým obsahem vitamínu C.

RNDr. Jana Möllerová, Praha

150 LET V KADANI

V období krásného letošního podzimu proběhly na zemědělské škole v Kadani oslavy 150. výročí od zahájení výuky na tehdejší rolnické škole.

Sobotním oslavám (6. října) předcházely ve čtvrtek (v pátek bylo ředitelské volno na přípravy) slavnostní průvod žáků a učitelů městem. Všichni chtěli ukázat občanům dvaceti tisícové Kadani, že „zemědělečka“ žije i v období, kdy český zemědělec nemá na různých ustláno. Řada žáků se vyzbrojila písťalkami, vuvuzelami, řehtačkami, dále průvod doprovázela naše autoškola s přívěsem a jezdecký kroužek přispěl svojí jízdou. Na centrálním náměstí byly vypuštěny balonky se „150“, kterým požehnala místostarostka Kadani (mimořádně naše absolventka – „naši žáci jsou prostě všude“).

Po pátečních přípravách nezůstala žádná místnost ve školní budově prázdná. Pro absolventy i návštěvníky byly připraveny expozice – historie školy, minulá výročí, škola ve fotografii, školní statek, historie ve školní knihovně, myslivost, domov mládeže, expozice maturitních oborů, expozice učebních oborů, expozice Severočeských dolů, a.s. s modelem budoucí krajiny po těžbě uhlí (i zemědělské). Prázdný nezůstal ani školní dvůr, kde se uskutečnily výstava zemědělských strojů a veřejnosti oblíbené farmářské trhy. Oslavy byly zakončeny setkáním absolventů a pedagogů školy v kulturním zařízení Střelnice.

Ze všech statistických údajů, alespoň jeden za všechny. Výuka na naší škole probíhá od 7. 10. 1862 nepřetržitě, vyjma 3 měsíců (duben – červen 1945), kdy byla ve škole umístěna německá vojenská nemocnice. Historickou zvláštností je, že ve státním archivu jsou uloženy všechny třídní knihy a výkazy, které i přes válečné události nebyly zničeny. To byla minulost a co budoucnost?

Budou naše zemědělské školy v České republice slavit i další výročí. Žáků je méně, absolventů je potřeba méně, ale i to menší množství se musí někde vzdělávat. I přes velké dovozy zemědělské produkce ze zahraničí se snad nebudou na našich polích dále hospodařit a stavy zvířat snad neklesnou na nulu. Nechci do odborného časopisu zatahovat politiku, ale smutné bylo, že na tak velké výročí se nedostavil nikdo z ministerstva školství či krajského úřadu. Naopak pozitivní bylo, že na prezidentské listině bylo podepsáno 464 jmen a připočítat je třeba řadu dalších, nepodepsaných.

Co závěrem? Ať žijí a přežijí toto nelehké období všechny zemědělské školy, které zemědělské obory vyučují, aby zemědělská praxe, která stárne, měla mladší následovníky!

Ing. Pavel Sekera, SOŠ služeb a SOU Kadaň

FRANTIŠEK BOLELOUCKÝ

„V roce 1947 dne 22. června v budově Zimní rolnické školy v Židlochovicích odhalena pamětní deska s jeho podobiznou a nápisem: Světlé památce upřímného vlastence a hrdiny národního odboje, Ing. Dr. Františka Bolelouckého, ředitele této školy, zastřeleného dne 21. června 1942 v Brně věnují vděční zemědělci.“

Regionální tisk 23. 6. 1947

Kolik takovýchto pamětních desek se jmény učitelů zemědělských škol bylo svého času odhaleno? Některé už zmizely, jiné pokrývají vrstvy prachu. Ubývá i těch, kteří jsou schopni k těm jménům přidat, byť jen základní hodnověrné informace...

František Boleloucký pochází z Vyškova, narodil se 6. ledna 1896 v Lovčičkách. Vystudoval Vyšší hospodářskou školu v Přerově a po praxi se jako tříadvacetiletý dal na pedagogickou dráhu. Prvním jeho působištěm se roku 1919 stala Zimní hospodářská škola v Jaroměřicích. Souběžně začal také externě studovat Vysokou školu zemědělskou v Brně, kterou dokončil v roce 1922. Po čtyřletém působení v Jaroměřicích byl počátkem října 1923 přeřazen na Zemskou hospodářskou školu do Boskovic. Zde zůstal jeden rok, načež byl (1. října 1924) jmenován správcem Zemské odborné hospodářské školy v Dačicích (název „odborná hospodářská škola“ je oficiální od roku 1922, před tím se tyto školy označovaly jako zimní hospodářské.)

V roce 1927 se stěhuje znovu. Stává se ředitelem Odborné hospodářské školy v Židlochovicích. Střídá v této funkci Antonína Langra, který odchází na své někdejší dlouhodobé učitelské působiště do Ivančic. Ing. Boleloucký ve svých 31 letech přebírá nedávno (1922) založenou školu, která se rok před tím přestěhovala do nové moderní budovy se vším potřebným zázemím. Má za sebou 8 let pedagogické práce na třech školách pod vedením zkušených a známých šéfů.

Záhy přesvědčil o svých odborných i organizačních kvalitách. Daří se mu v práci školské, stává se autoritou mezi kolegy. Aktivně pracuje v Jednotě profesorů zemědělských škol, na valné hromadě Pedagogické společnosti zemědělské se sídlem v Praze je 19. února 1942 jednomyslně zvolen do vedení. Velký kus práce odvádí na poli kulturním a osvětovém. Pilný a úspěšný je také v činnosti literární. Vyjadřuje se k aktuálním odborným zemědělským problémům, například k rentabilitě hospodaření výroby na statcích různých velikostních kategorií, k současným obchodním a celním záležitostem, opakovaně se zabývá příčinami upadajícího významu hospodářských spolků atd. Vydává i drobnější odborné spisy

Ne bez úspěchu se snaží i o beletrii. V roce 1934 vychází jeho sbírka maloměstských příhod a historek pod názvem Moravské město. Pokouší se i o historický román. Stává se členem Kola moravských spisovatelů. V roce 1933 vydává v Židlochovicích měsíčník Jižní Morava, rediguje stavovský

časopis LAMBL, vydávaný od roku 1933 Jednotou profesorů zemědělských škol. Velký kus práce odvádí i v Sokole.

Při tom, zvláště od konce roku 1938, jak dokumentuje Pamětní kniha města Židlochovic, se potýká s mimořádně obtížnými problémy. V říjnu 1938, po ústupu z hranic, si v přízemí školy na několik dní zřizuje své velitelství dělostřelecký oddíl. Krátce na to přízemí a první poschodí zabírá okresní úřad přestěhovaný z Hustopečí. Nezbyvá než učit v suterénu, v prostorách dříve používaných jako jídelna a dílny. Nakonec byl donucen se smířit (1. března 1941) i s úplným přestěhováním školy do nevyhovující budovy někdejšího okresního dětského domova.

„Umění mluvit o ničem na venkově vždycky selže“

Vedle zmíněných činností se Ing. Dr. František Boleloucký hodně věnoval přímému působení mezi zemědělci. Výrazné stopy v tomto směru zanechal na všech svých působištích, zejména na tom posledním. „Nebylo zemědělské akce v okrese po roce 1927, k níž by buď nedal podnět a nebo nespolupracoval“, čteme v Pamětní knize města Židlochovic III, 1937–1942. Vybaven pestrými zkušenostmi opakovaně zasáhl i do široké diskuse, která koncem dvacátých a v první polovině let třicátých probíhala s cílem najít nové a účinnější formy šíření zemědělského pokroku. Obšírně tak učinil v publikaci Za hospodářským povznesením moravského venkova z roku 1928 a v řadě novinových příspěvků (např. Čs. Zemědělec, 1930, 205–206, Moravský hospodář, XXXII, 5, 1930).

Vystupoval proti jakékoliv „upovídáné“ kampani! Vývoj, jak říká, dávno již potvrdil, že „umění mluvit o ničem na venkově vždycky selže“. Bylo tak tomu v minulosti a dvojnásobně to platí v současnosti, říká. Vzdělanostní úroveň venkova roste a přidáme-li k tomu jeho tradiční konzervatismus a nedůvěru, pak může uspět skutečně jen rádce vysoce kvalifikovaný a seriózní komunikace schopný.

Podle ředitele Bolelouckého v mechanismu šíření zemědělského pokroku odborné školy byly a budou i v budoucnu základním článkem. K tomu ale potřebují adekvátní podmínky! A v dané době jednou z těch základních je úzká spolupráce s výzkumem, vysokými školami a všemi odbornými zemědělskými orgány. K hlubokým teoretickým vědomostem je

nezbytně třeba přidat seriózní zkušenosti, experimentální výsledky! Teprve to dohromady je podklad ke skutečně odborné diskusi, podnět k přemýšlení, účinný nástroj k překonání nedůvěry! Tyto zásady byly sice verbálně hlášány, ale skutečnost byla od těchto proklamací značně vzdálena.

Výzkumné ústavy jsou jak s praktickými hospodáři, tak se zemědělskými školami v „nepatrném kontaktu“, konstatuje Dr. Boleloucký a pokračuje: „na poslední shlížejí s patra a za 10 let trvání mnohých ústavů nebylo vzájemné spolupráce“. Stejně tak scházejí pravidelné kontakty vysokých škol zemědělských s nižšími školami i s praktickými zemědělci. Ani ministerstvo zemědělství či Zemědělská rada nevyužívá nabízejících se možností. Poradci z řad pedagogů by mohli velmi dobře plnit roli kvalifikovaných prostředníků mezi nejvyšším rezortními orgány a širokou zemědělskou veřejností. Stačilo by jen přizvat je k poradám a náležitě je seznamovat s centrálními programy rozvoje jednotlivých oblastí. K větší aktivitě burcoval ředitel Boleloucký i hospodářské spolky, neboť ty umožňují zemědělcům scházet se „na mimopolitické cestě“ a pracovat společně a účinně k rozkvětu svého stavu.

Samozřejmě, ani škola sama nesmí jen pasívně čekat. To, že její poradci dbají o permanentní růst své odbornosti i komunikačních schopností, musí být běžným pravidlem.

Nutně ale potřebují také přístup k aktuálním informacím o dění v konkrétní obci či konkrétním závodě, kde mají přednášet. Navrhuje tedy (a ve své škole už realizuje) zřízení školní, dobře fungující „služby“, která hodnověrně informace ze svého regionu systematicky získává a zpracovává.

Reakce ředitele Bolelouckého na „úrodu“ nejrůznějších úvah a návrhů byla, jak je vidět, jednoznačná: méně obecných proklamací a předpisů, více konkrétní společné práce! Bez překonání dosavadních bariér mezi zmíněnými články sebelepší programy „moderního poradenství“ nemají šanci na úspěch!

Dr. Boleloucký byl svým založením mužem činů. Odhodlal se k nim i ve věcech nesrovnatelně závažnějších, nesrovnatelně riskantnějších, ve věcech osudových. Svou aktivní účast v odbojové činnosti zaplatil cenou nejvyšší, absolutní. Jeho život se násilně uzavřel ve věku 46 a půl roku. K výsledku do Brna byl spolu s několika dalšími členy tzv. židlochovické skupiny předvolán v pondělí 13. dubna 1942 a už se nevrátil. Osudové výstřely padly v neděli 21. června 1942 v Kaunicových kolejích po sedmdesáti nelibostných dnech věznění.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

Uplynulo 100 let od narození významné osobnosti

JOSEF LUŽA

Listujeme-li dějinami zahradnického školství..., také Ing. Dr. Josef Luža patří mezi osobnosti, kterým náleží významné místo v historické mozaice.

Vyrůstal v zahradnickém jihomoravském prostředí. Narodil se 20. listopadu 1912 ve Starém Městě u Uherského Hradiště. Po ukončení základního vzdělání vystudoval státní reálné gymnázium a státní pedagogickou akademii. Absolvování zahradnického vzdělání, o které tolik usiloval, mu však odsunula 2. světová válka. Až po ukončení válečných bojů získal na vysoké škole zemědělské Brno jak inženýrský diplom, tak i doktorát technických věd.

Svoji učitelskou dráhu začal v roce 1935 jako výpomocný učitel na obecných školách ve Zlíně a Bílovicích. Učitelskou definitivu získal až roku 1939, předtím byl učitelem-čekatelem. V roce 1940 se přestěhoval do Brna, kde složil i zkoušky na odborného učitele. Zde učil nejprve na obecní škole v Juliánově, pak na městských školách ve Slatině, na Zvonařce, Mendlově náměstí a na Křídlovické.

Od 13. května 1948 se mu splnilo jeho přání – působit v zahradnickém školství. Dostalo se mu možnosti být učitelem na zahradnické škole v Brně-Bohunicích, kde pracoval až do července 1968. Poté vážně onemocněl a 5. 11. 1968 zemřel. I když vyučoval různé předměty, specializoval se na ovocnictví. Těšil se značné oblibě studentů

i pedagogů, výuku vedl na vysoké úrovni s využitím rozličných učebních pomůcek. V letech 1958–59 zastával na škole také funkci zastupujícího ředitele. Během svého působení na bohunické škole se rovněž podílel i na výchově nových adeptů učitelství zahradnictví, která byla realizována na Gartenbau- und Obstbauschule v Brně.

Kromě pedagogické práce se plně věnoval vědeckovýzkumné činnosti, a to v oboru ovocnictví. Spolupracoval s předními zahradnickými firmami, podílel se i na spolupráci se sesterskými školami. Získané poznatky ochotně předával, pomáhal i četnými radami. Věnoval se rovněž publikační činnosti. Kromě odborných článků v časopisech a denním tisku, psal i knihy a učebnice. Mezi nejznámější díla patří např. roku 1959 vydaná Škola mladého ovocnáře, Rybíz, angrešt, maliny, ostružiny, jahody (1967) a roku 1970 vyšlá Škola ovocnáře.

Svojí prací Josef Luža výrazně ovlivnil rozvoj našeho ovocnictví a z jeho poznatků čerpají i dnešní ovocnáři.

**Ing. Jiří Ptáček
SOŠZ a SOU Rajhrad**

OBSAH

Na vánoční stůl	1
Liší se čeští a španělští žáci ze středních škol?	2
Sešla se Valná hromada	3
Registr poradců ministerstva zemědělství	5
Online nástroje pro prezentace	6
ICOLLE 2012	8
Digitální knižnice	10
Současnost a budoucnost zemědělského vzdělávání	12
Tvorivá dielňa pre vidiecke ženy	15
Literárna súťaž ku „Svetovému dni potravín“	16
Máme velký výrobní potenciál, je třeba jej využít, ne tlumit....	17
Významná návštěva v Jaroměři	17
Podzimní události v Opočně	18
Hodnotenie koní v Šali	19
Neobhospodařované pozemky	19
150 let v Kadani	21
František Boleloucký	22
Josef Luža	23

REDAKČNÍ RADA

Mgr. Tatiana **Belová**, SPPK Bratislava
PaedDr. Mária **Benedikovičová**, MP SR Bratislava
Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie Humpolec
Ing. Ludmila **Gočálová**, MZe ČR Praha
Ing. Petr **Hienl**, ÚZEI Praha
PhDr. Aleš **Hradečný**, Praha
Ing. Zorka **Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha
Ing. Marcela **Chrenková**, SPU Nitra
Ing. Ludmila **Kováčiková**, Agroinstitút Nitra
Ing. Emil **Kříž**, Ph.D., IVP ČZU Praha
doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., ICV MENDELU Brno
Ing. Miroslav **Maxon**, SPPK Bratislava
Ing. Mária **Múdra**, ZSŠP Rakovice
Ing. Helena **Pšotová**, Úrad NSK Nitra
PaedDr. Anna **Sandanusová**, Ph.D., UKF Nitra
Ing. Václav **Stránský**, MZe ČR Praha

K ilustraci na obálce: Vybavení dřeva v minulosti a dnes. Současnost – lesní vyvážecí souprava LVS 5 svými technickými parametry, nízkým tlakem na půdu a certifikací různých stupňů je řazena mezi ekologické technologie, které jsou podporovány dotačními fondy EU při jejich pořízení.

Kresby Jiřího Buchty

CONTENTS

Add it to your Christmas dining table	
From the treasures of the National Agricultural Museum	1
Are there some differences between Czech and Spanish students of secondary schools?	
Some remarks from a final work about teenager's values	2
General meeting of the Association of Educational Establishments for the Development of Rural Space	3
The Register of Consultants of the Ministry of Agriculture	
Re-accreditation and accreditation processes, autumn 2012	5
Online presentation tools	6
International Conference of Lifelong Education	8
Digital library	
Some observations from an international workshop	10
Present and future of agricultural education	12
Creative workshop for rural ladies	
From the programme for lifelong learning GRUNDTVIG	15
Literary competition on the occasion of the World Food Day	16
We have a high production potential, we need to use it, not to decrease it	
An information column of Agricultural Chamber of the CR	17
An important visit of the venezuelan ambassador in Jaroměř	17
Autumn events in Opočno	18
Judging of horses at the Secondary Professional School in Šala	19
Unfarmed lands – a space for invasive plant species	19
150th anniversary of the beginning of courses at the then Rural School in Kadaň	21
František Boleloucký – prominent personality of agricultural education	22
Josef Luža – prominent personality of horticulture education	23

150 LET V KADANI str. 21

PODZIMNÍ UDÁLOSTI V OPOČNĚ str. 18

HODNOTENIE KONÍ V ŠALI str. 19

Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 75, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Mánesova 75, 120 56 Praha 2
tel.: 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz
Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra
tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk
Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.zemedelskaskola.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč
Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875 (Print), ISSN 1803-8271 (Online)

Agroinštitút Nitra
štátny podnik

